

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
vissa ändringar i den lagstiftning som gäller förvaltnings-
processen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i förvaltningsprocesslagen, lagen om förvaltningsdomstolarna, lagen om Högsta förvaltningsdomstolen samt i 32 andra lagar.

Det föreslås i flera lagar en ändring genom vilken besvären över en förvaltningsmyndighets beslut först styrs till den regionala förvaltningsdomstolen istället för till högsta förvaltningsdomstolen.

Det föreslås att förvaltningsprocesslagen skall kompletteras med en allmän bestämmelse om grunderna för beviljande av besvärstillstånd. Samtidigt föreslås det att systemet med besvärstillstånd skall utvidgas till vissa sådana kategorier av ärenden där besvärstillståndssystemet inte försvagar rätts-

skyddet. Enligt propositionen får ändring i förvaltningsdomstolens beslut som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet sökas bara i samband med att avgörandet i huvudsaken överklagas. Bestämmelserna om rätten att påbörja arbeten skall också ses över.

Det föreslås vissa ändringar i högsta förvaltningsdomstolens och de regionala förvaltningsdomstolarnas domföra sammansättning när det gäller procedurfrågor och ärenden där en sakkunnigledamot deltar i avgörandet vid förvaltningsdomstolen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVE RING	6
1. Inledning	6
2. Nuläget och dess bedömning.....	6
2.1. Styrning av besvären till de regionala förvaltningsdomstolarna	6
Lagstiftning.....	6
Arbetsituationen och behandlingstiderna vid förvaltningsdomstolarna.....	7
Arbetsituationen och behandlingstiderna vid högsta förvaltningsdomstolen.....	8
2.2. Begränsning av besvärsrätten	9
Bestämmelser om besvärstillstånd	9
Besvärsförbud	10
Besvär över föreskrifter som gäller verkställigheten eller rätten att påbörja arbeten.....	10
2.3. Förvaltningsdomstolarnas domföra sammansättning	11
Högsta förvaltningsdomstolens sammansättning	11
Förvaltningsdomstolens sammansättning.....	11
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	13
4. Propositionens verkningar	13
5. Beredningen av propositionen	14
6. Samband med andra propositioner.....	15
DETALJMOTIVERING	16
1. Motivering till lagförslagen.....	16
1.1. Förvaltningsprocesslagen	16
1.2. Lagen om förvaltningsdomstolarna.....	17
1.3. Lagen om Högsta förvaltningsdomstolen.....	18
1.4. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.....	19
1.5. Ärvdabalken	20
5 kap. Om statens rätt till arv	20
1.6. Skjutvapenlagen	21
1.7. Lagen om avgiftsbefrielse.....	21
1.8. Lagen om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund.....	21
1.9. Lagen om växtförädlarrätt	21
1.10. Lagen om bekämpningsmedel.....	22
1.11. Lagen om jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral	22
1.12. Lagen om kontrollcentralen för växtproduktion.....	22

1.13.	Djurskyddslagen.....	23
1.14.	Luftfartslagen.....	23
1.15.	Lagen om Luftfartsverket.....	23
1.16.	Lagen om statens televisions- och radiofond.....	23
1.17.	Lagen om patent- och registerstyrelsen.....	23
1.18.	Lagen om behandling av besvärshandlingarna vid patent- och registerstyrelsen	24
1.19.	Lagen om Försäkringsinspektionen.....	24
1.20.	Lagen om försäkringsbolag	25
16 kap.	Fusion och inlösen av minoritetsaktier	25
16 a kap.	Överlåtelse av försäkringsbeståndet.....	26
16 b kap.	Delning	26
18 a kap.	Ändring av bolagsform.....	27
1.21.	Lagen om utländska försäkringsbolag	27
1.22.	Lagen om försäkringsföreningar	27
8 kap.	Ändring av sammanslutningsform	27
14 kap.	Fusion.....	28
14 a kap.	Överlåtelse av försäkringsbeståndet.....	28
1.23.	Hälsoskyddslagen.....	29
1.24.	Kemikalielagen.....	29
1.25.	Lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården	29
1.26.	Mentalvårdslagen	29
1.27.	Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.....	30
1.28.	Lagen om privat hälso- och sjukvård.....	31
1.29.	Lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård	31
1.30.	Strålskyddslagen.....	31
1.31.	Civiltjänstlagen.....	32
1.32.	Avfallslagen.....	32
1.33.	Markanvändnings- och bygglagen	33
1.34.	Marktäktslagen	34
1.35.	Vattenlagen	34
2 kap.	Allmänna stadganden om byggande i vattendrag	34
17 kap.	Ändringssökande.....	35
21 kap.	Särskilda stadganden.....	36
2.	Ikraftträdande	36
3.	Lagstiftningsordning.....	36
LAGFÖRSLAGEN.....		37
	om ändring av 13 och 79 § i förvaltningsprocesslagen	37
	om ändring av 7 och 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna.....	38
	om ändring av 8 § i lagen om Högsta förvaltningsdomstolen	39
	om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	40
	om ändring av 5 kap. i ärvdabalken	41
	om ändring av 118 § i skjutvapenlagen	41
	om ändring av lag en om avgiftsbefrielse.....	42

om ändring av lagen om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund	42
om ändring av 37 § i lagen om växtförädlarrätt.....	43
om ändring av 4 g § i lagen om bekämpningsmedel	43
om ändring av 5 § i lagen om jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral	44
om ändring av 6 § i lagen om kontrollcentralen för växtproduktion.....	45
om ändring av 52 § i djurskyddslagen	45
om ändring av 91 § i luftfartslagen	46
om ändring av 3 § i lagen om Luftfartsverket.....	46
om ändring av 36 § i lagen om statens televisions- och radiofond	47
om ändring av 5 § i lagen om patent- och registerstyrelsen.....	47
om ändring av 8 § i lagen om behandling av besvärsärenden vid patent- och registerstyrelsen.....	48
om ändring av 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen	48
om ändring av lagen om försäkringsbolag	49
om ändring av 84 § i lagen om utländska försäkringsbolag	52
om ändring av lagen om försäkringsföreningar	52
om ändring av 57 § i hälsoskyddslagen.....	53
om ändring av 56 § i kemikalielagen.....	54
om ändring av 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården	54
om ändring av 24 § i mentalvårdslagen.....	55
om ändring av 39 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.....	56
om ändring av 25 § i lagen om privat hälso- och sjukvård	57
om ändring av 27 § i lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård.....	57
om ändring av 65 § i strålskyddslagen.....	58
om ändring av civiltjänstlagen	58
om ändring av 66 och 67 § i avfallslagen	59
om ändring av 144 § i markanvändnings- och bygglagen	60
om ändring av 21 § i marktäktslagen.....	61
om ändring av vattenlagen.....	62
BILAGA	64
PARALLELLTEXTER	64
om ändring av 7 och 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna.....	64
om ändring av lagen om Högsta förvaltningsdomstolen.....	66
om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	67
om ändring av 118 § i skjutvapenlagen	68
om ändring av 37 § i lagen om växtförädlarrätt.....	69
om ändring av 4 g § i lagen om bekämpningsmedel.....	70
om ändring av 5 § i lagen om jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral	71
om ändring av 6 § i lagen om kontrollcentralen för växtproduktion.....	72

om ändring av 52 § i djurskyddslagen	73
om ändring av 91 § i luftfartslagen	74
om ändring av 3 § i lagen om Luftfartsverket	75
om ändring av 5 § i lagen om patent- och registerstyrelsen	76
om ändring av 8 § i lagen om behandling av besvärärenden vid patent- och registerstyrelsen.....	77
om ändring av 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen	78
om ändring av lagen om försäkringsbolag	79
om ändring av 84 § i lagen om utländska försäkringsbolag	85
om ändring av lagen om försäkringsföreningar	86
om ändring av 57 § i hälsoskyddslagen.....	87
om ändring av 56 § i kemikalielagen.....	88
om ändring av 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården	89
om ändring av 24 § i mentalvårdslagen.....	90
om ändring av 39 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.....	91
om ändring av 25 § i lagen om privat hälso- och sjukvård	92
om ändring av 27 § i lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård.....	93
om ändring av 65 § i strålskyddslagen.....	94
om ändring av civiltjänstlagen	95
om ändring av 66 och 67 § i avfallslagen.....	97
om ändring av 144 § i markanvändnings- och bygglagen.....	98
om ändring av 21 § i marktäktslagen.....	99
om ändring av vattenlagen.....	101

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Vid justitieministeriet har våren 2004 färdigställts ett program för utvecklande av förvaltningsprocessen 2004-2007. I utvecklingsprogrammet samlas de beredningsprojekt som gäller utvecklandet av förvaltningsprocessen och som pågår eller skall inledas under denna valperiod 2004-2007. Syftet är inte att ändra grunderna för förvaltningsprocessen utan att utveckla förvaltningsprocessens organisation och förfaranden utifrån de nuvarande grunderna.

Denna proposition ingår i utvecklingsprogrammet. Propositionen grundar sig på högsta förvaltningsdomstolens framställning till statsrådet den 10 mars 2003 gällande ändring av lagstiftningen om förvaltningsprocessen.

Propositionens centrala mål är att förbättra verksamhetsförutsättningarna för förvaltningsdomstolarna. Ett annat mål är att för-snabba ärendenas behandling vid förvaltningsdomstolarna. Detta mål eftersträvas genom följande åtgärder:

- styrning av besvären till de regionala förvaltningsdomstolarna,
- begränsning av besvärsrätten hos högsta förvaltningsdomstolen samt
- ändring av förvaltningsdomstolarnas domföra sammansättning.

2. Nuläget och dess bedömning

2.1. Styrning av besvären till de regionala förvaltningsdomstolarna

Lagstiftning

Enligt grundlagen utövas den dömande makten av oberoende domstolar, i högsta instans av högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen (3 §). Rättsväsendets struktur är fastslagen i 9 kap. i grundlagen. Nuförtiden bestäms också om de regionala förvaltningsdomstolarna i grundlagen, vilket

har gett utvecklingen av förvaltningsdomstolarna en starkare grund än tidigare.

Förvaltningsprocesslagen (586/1996) som trädde i kraft i början av december 1996 är en allmän lag som reglerar ändringssökandet i förvaltningsärenden. Enligt förvaltningsprocesslagen får besvär över beslut av en myndighet som är underställd statsrådet anföras hos den regionala förvaltningsdomstolen. Lagen bedöms ha gjort förfarandet vid behandlingen av förvaltningsprocessärenden klarare och enhetligare och förstärkt de regionala förvaltningsdomstolarnas ställning som första rättsinstans inom förvaltningsprocessen.

Inom flera förvaltningsområden ingår det dock fortfarande i gällande lag bestämmelser enligt vilka besvären över en förvaltningsmyndighets beslut styrs direkt till högsta förvaltningsdomstolen. Därför inkommer det fortfarande till högsta förvaltningsdomstolen sådana besvär som med hänsyn till sin karaktär borde behandlas vid en regional förvaltningsdomstol.

I samband med att förvaltningsprocesslagen antogs gav riksdagen ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsatte att det, för att syftet med förvaltningsprocesslagen skall nås och principerna i den genomföras, inom varje förvaltningsområde skall göras en översyn av de bestämmelser om besvärsförfarandet som ingår i gällande lagar och förordningar. Bestämmelserna skall antingen samordnas med förvaltningsprocesslagen, strykas såsom obehövliga eller på nödvändiga punkter ändras till hänvisningar till förvaltningsprocesslagens bestämmelser (RSv 75/1996 rd). Riksdagens lagutskott fäste på nytt uppmärksamhet vid saken i sitt betänkande (LaUB 19/1998 rd) om förvaltningslagen (430/1999).

Den horisontalgrupp för förvaltningsprocessen som tillsatts av justitieministeriet har också fäst uppmärksamhet vid saken i sin mellanrapport i maj 2000 och i sin slutrapport i november 2001, och delegationen för

rättsskyddsärenden som tillsatts av statsrådet har uppmärksammat frågan i sin verksamhetsberättelse för 2001–2002. Enligt delegationen för rättsskyddsärenden skall tyngdpunkten för rättegången inom förvaltningsprocessen ligga på de regionala förvaltningsdomstolarna. Delegationen föreslog att det också skall utredas om de besvär som anförs över ministeriernas sedvanliga förvaltningsbeslut kunde styras till de regionala förvaltningsdomstolarna.

Justitieministeriet sände den 20 augusti 1996 ett brev gällande revideringen av bestämmelserna om ändringssökande till alla ministerier samt den 29 september 1999 till de ministerier som har en central ställning med tanke på revideringen av bestämmelserna om ändringssökande. Justitieministeriet har i breven begärt en utredning av vilka åtgärder ministerierna har vidtagit med anledning av riksdagens uttalande. Bestämmelserna om ändringssökande har inom de olika förvaltningsområdena delvis setts över i enlighet med riksdagens uttalande, men det finns ännu ändringar som behöver genomföras.

Arbetsituationen och behandlingstiderna vid förvaltningsdomstolarna

Antalet ärenden som inkom till de regionala förvaltningsdomstolarna ökade kraftigt under åren 1992 och 1993, men sjönk betydligt under åren 1994 och 1995. Därefter har antalet inkomna ärenden utjämnats till ungefär 20 000 ärenden per år. Antalet har dock långsamt ökat under åren 2000–2002. År 2003 inkom sammanlagt 20 836 ärenden till förvaltningsdomstolarna, vilket är ungefär 900 färre än under det föregående året. Behandlingstiden var år 2003 i genomsnitt 9,4

månader. På basis av antalet inkomna och anhängiga ärenden kan det uppskattas att den genomsnittliga behandlingstiden för år 2004 kommer att bli ungefär 8,5 månader.

Av följande tabell framgår hur många ärenden som inkommit till förvaltningsdomstolarna, avgjorts vid dem och överförts vid årsskiftet, samt de genomsnittliga behandlingstiderna för alla ärenden under åren 1998–2003. Av tabellen framgår att antalet anhängiga ärenden under denna tid ökade och att behandlingstiderna förlängdes. År 2003 förlängdes behandlingstiderna vid alla förvaltningsdomstolar fastän antalet inkomna ärenden sjönk något och antalet avgjorda ärenden ökade i förhållande till det föregående året.

Beträffande de genomsnittliga behandlingstiderna finns det skillnader mellan de olika kategorierna av ärenden. Den största kategorin av ärenden vid förvaltningsdomstolarna utgörs av ärenden som gäller sociala frågor (30 procent), där det finns särskilda behov av snabb behandling. Snabb behandling krävs också i ärenden som gäller markanvändning och miljö, vilka utgör ungefär 16 procent av alla ärenden. Dessutom finns det särskilda behov av snabb behandling i ärenden som gäller utlänningar, vilka utgör ungefär 10 procent av det totala antalet ärenden. De utlänningsärenden som kräver den mest brådskande behandlingen behandlas vid Helsingfors förvaltningsdomstol, där utlänningsärendena utgör ungefär 20 procent av alla ärenden.

Behandlingstiderna skiljer sig avsevärt från varandra vid de olika förvaltningsdomstolarna. År 2003 var den kortaste genomsnittliga behandlingstiden för alla ärenden 7 månader (i Vasa) och den längsta 11,6 månader (i Kouvola).

Tabell 1. Arbetsituationen vid förvaltningsdomstolarna 1998-2003.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Inkomna	19 208	19 102	20 076	20 401	21 714	20 836
Avgjorda	19 549	17 533	18 217	18 439	19 842	21 236
Överförda	8 869	9 726	11 440	13 340	15 202	14 784
Genomsnittlig behandlingstid	6 mån.	6,1 mån.	6,5 mån.	8 mån.	8 mån.	9,4 mån.

Arbetsituationen och behandlingstiderna vid högsta förvaltningsdomstolen

Sedan mitten av 1990-talet har det årligen inkommit ungefär 4 000–5 000 ärenden till högsta förvaltningsdomstolen. År 2003 inkom det sammanlagt 3 806 besvär till högsta förvaltningsdomstolen. Samma år avgjordes 3 889 besvär. Den genomsnittliga behandlingstiden var 11 månader. Målsättningen kan anses vara att ungefär 2 500–3 000 ären-

den skall vara anhängiga vid högsta förvaltningsdomstolen och att den genomsnittliga behandlingstiden skall vara högst åtta månader.

Av följande tabell framgår hur många ärenden som inkommit till högsta förvaltningsdomstolen, avgjorts vid den och överförts vid årsskiftet, samt de genomsnittliga behandlingstiderna för alla ärenden under åren 1998–2003.

Tabell 2. Arbetsituationen vid högsta förvaltningsdomstolen 1998-2003

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Inkomna	4 904	4 372	3 691	3 752	4 036	3 806
Avgjorda	3 565	4 701	4 574	3 612	3 778	3 889
Överförda	4 441	4 094	3 183	3 281	3 486	3 366
Genomsnittlig behandlingstid	10 mån.	8,5 mån.	13,5 mån.	10,9 mån.	11,2 mån.	11,0 mån.

Av följande tabell framgår specifikt för olika myndigheter det antal ärenden som inkommit till högsta förvaltningsdomstolen under åren 1998–2003.

Det framgår av tabellen att ungefär 80 procent av de ärenden som inkommit till högsta förvaltningsdomstolen nuförtiden gäller de regionala förvaltningsdomstolarnas beslut.

Andelen ärenden som gäller sökande av ändring i en förvaltningsmyndighets beslut har minskat under de senaste åren. Fortfarande inkommer det emellertid till högsta förvaltningsdomstolen besvär över t.ex. beslut av rättsskyddscentralen för hälsovård eller beslut av någon annan myndighet som är underställd statsrådet.

Tabell 3. Antal inkomna ärenden vid högsta förvaltningsdomstolen 1998-2003 för olika myndigheter

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Förvaltningsdomstolarna	2 362	2 446	2 605	2 798	3 121	3 091
Statsrådet och ministerierna	1 466	262	213	160	163	83
Vattenöverdomstolen	43	51	0	1	1	0
De centrala ämbetsverken	125	129	100	105	96	101
Länsstyrelserna	26	28	26	47	40	27
Miljöcentralerna	230	205	133	109	59	39
Besvärsnämnderna			192	216	194	146
Marknadsdomstolen och konkurrensverket			41	45	64	57
Övriga	652	587	381	271	298	262

2.2. Begränsning av besvärsrätten

Bestämmelser om besvärstillstånd

Inom förvaltningsprocessen utgår man från ett system med två rättsinstanser, där besvär över en förvaltningsmyndighets beslut får anföras hos den regionala förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolens beslut utan begränsningar får överklagas vidare hos högsta förvaltningsdomstolen. Inom förvaltningsprocessen finns det inte något allmänt besvärstillståndssystem.

Rätten att anföra besvär över förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen har dock begränsats genom att besvärstillstånd krävs i vissa kategorier av ärenden, t.ex. i skatteärenden, ärenden som gäller beviljande av utkomststöd eller utkomststödet belopp samt i utlänningsärenden. För att beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärskommitté skall få överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen krävs det också besvärstillstånd i flera kategorier av ärenden. Av de ärenden som behandlas vid högsta förvaltningsdomstolen utgör besvärstillståndsärendena för närvarande ungefär en tredjedel.

Det finns inga allmänna bestämmelser om besvärstillstånd eller om grunderna för beviljande av besvärstillstånd, men i förvaltningsprocesslagen föreskrivs att om besvärstillstånd behövs i saken, skall även detta samt det lagrum som gäller besvärstillståndet och de grunder på vilka besvärstillstånd kan beviljas nämnas i besvärshandlingen (14 § 4 mom.). I lagstiftningen för de olika förvaltningsområdena finns bestämmelser om grunderna för beviljande av besvärstillstånd. Dessa grunder skiljer sig till utformningen en aning från varandra i olika kategorier av ärenden.

Om grunderna för besvärstillstånd i skatteärenden föreskrivs i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995, 70 § 2 mom.) samt i flera andra skattelagar. Enligt dessa bestämmelser beviljas besvärstillstånd om

- det för lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,

- det finns särskilda skäl för högsta för-

valtningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller om

- det finns vägande ekonomiska eller andra skäl för att bevilja besvärstillstånd.

Grunderna för besvärstillstånd i ärenden som gäller utkomststöd anges i socialvårdslagen (710/1982, 49 § 3 mom.). Besvärstillstånd kan beviljas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet förs till högsta förvaltningsdomstolen för prövning.

I utlänningsärenden kan besvärstillstånd enligt utlänningslagen (301/2004, 196 §) meddelas om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen eller om det finns något annat vägande skäl att meddela tillstånd.

Enligt lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringsar (1336/1992, 10 § 3 mom.) kan besvärstillstånd beviljas endast om

- det med hänsyn till tillämpningen av lagen i andra liknande fall eller en enhetlig rättspraxis är viktigt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen, eller om

- det föreligger något annat vägande skäl för att tillstånd skall beviljas.

Enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999, 61 § 2 mom.) kan besvärstillstånd beviljas om

- det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,

- det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller om

- det finns något annat vägande skäl att bevilja besvärstillstånd.

Genom bestämmelserna om besvärstillstånd kan man minska antalet besvär som leder till avgörande i sak vid högsta förvaltningsdomstolen i sådana kategorier av ärenden där de metoder för ändringssökande som föregår anförandet av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i de flesta fall kan anses som tillräckliga med tanke på rättsskyddet.

Sådana ärenden är t.ex. ärenden som är av förhållandevis liten ekonomisk betydelse och som ur juridiskt perspektiv är tämligen enkla eller i fråga om vilka det redan finns vedertagen rättspraxis. Då besvärstillståndssystemet utvidgas till dessa kategorier av ärenden får högsta förvaltningsdomstolen bättre möjligheter än för närvarande att koncentrera sig på att avgöra de ärenden i vilka det är viktigt att få ett avgörande av den högsta rättsinstansen.

Om besvärstillståndssystemet utvidgas till nya kategorier av ärenden är det med tanke på systemets enhetlighet motiverat att förvaltningsprocesslagen innehåller en allmän bestämmelse om grunderna för beviljande av besvärstillstånd som skall tillämpas om det inte finns särskilda skäl att avvika från den i ett ärende.

Besvärstillsbud

Inom förvaltningsprocessen utgår man från ett system med två fullföljdsinstanser, fastän det i sig är tillräckligt att ett beslut får överklagas hos en oberoende domstol i en rättsinstans för att minimikraven i 21 § i grundlagen och i artikel 6 (1) i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna skall uppfyllas när det gäller andra mål än brottmål.

De besvärstillsbud som gäller i fråga om ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen utgör undantag inom den nuvarande förvaltningsprocessen. Systemet med besvärstillstånd lämpar sig i allmänhet bättre än besvärstillsbud för begränsning av besvärstillsbudet i sådana kategorier av ärenden där de metoder för ändringssökande som föregår införandet av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen kan anses tillräckliga med tanke på rättsskyddet.

När det gäller sökande av ändring i förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen kan besvärstillsbud övervägas närmast i sådana kategorier av ärenden där beslutsfattandet i huvudsak grundar sig på annan än juridisk prövning. Ett sådant besvärstillsbud ingår t.ex. i socialvårdslagen (49 §) enligt vilken ändring i förvaltningsdomstolens beslut som gäller lämnande av socialservice eller beloppet

av en avgift som fastställts för socialservice eller beviljande av social kredit eller kreditens belopp inte får sökas genom besvär.

Besvär över föreskrifter som gäller verkställigheten eller rätten att påbörja arbeten

Huvudregeln i förvaltningsprocesslagen är att besvär över beslut som en rättstillämpande myndighet har fattat under handläggningen får anföras först när ändring söks i huvudsaken. Ett sådant beslut är t.ex. ett beslut om att en person som deltar i handläggningen av ett ärende vid förvaltningsdomstolen inte är jävig att handlägga ärendet.

I förvaltningsprocesslagen anges också över vilka andra beslut besvär kan anföras särskilt än över beslut som avslutar behandlingen (79 § 1 mom.). I praktiken gäller dessa särskilda besvär i allmänhet ett beslut genom vilket det överklagade beslutets verkställighet har förbjudits eller avbrutits i ett sådant ärende där ändringssökandet inte direkt med stöd av lag utgör hinder för verkställigheten av beslutet. T.ex. kommunalärenden är vanligtvis sådana ärenden.

En sådan föreskrift om att verkställigheten förbjuds eller avbryts meddelas oftast av den regionala förvaltningsdomstolen när besvär har anförts i ärendet hos förvaltningsdomstolen men besvären inte ännu har avgjorts. Över en föreskrift som gäller verkställigheten får besvär i detta fall anföras särskilt hos högsta förvaltningsdomstolen, fastän de besvär som gäller huvudsaken fortfarande är anhängiga vid den regionala förvaltningsdomstolen.

När ändring söks särskilt i en föreskrift som gäller verkställigheten leder det i allmänhet till att behandlingen av huvudsaken fördröjs vid den regionala förvaltningsdomstolen, eftersom ärendet delas upp mellan två domstolar. Behandlingen av huvudsaken fördröjs eftersom handlingarna skall tillställas högsta förvaltningsdomstolen. Högsta förvaltningsdomstolen har i allmänhet inte i praktiken avvikit från förvaltningsdomstolens ståndpunkt när det gäller bedömningen av om det finns orsak att förbjuda verkställigheten. Förvaltningsdomstolen kan också själv ändra en föreskrift som den meddelat

och en part kan alltid framställa ett nytt yrkande också efter det att hans eller hennes tidigare yrkande har förkastats.

Artikel 6 i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna förutsätter inte att det skall finnas en möjlighet att särskilt anföra besvär hos en högre domstol över en föreskrift som gäller verkställighetsförbud. Detta har inte heller förutsatts i rättspraxis vid Europeiska gemenskapernas domstol.

Frågan om rätten att påbörja arbeten hör i flera ärenden som gäller miljörättsliga tillstånd samman med verkställigheten av ett förvaltningsbeslut. Utgångspunkten är då vanligtvis att ett tillståndsbeslut får verkställas först när det har vunnit laga kraft, men tillståndsmyndigheten kan under vissa förutsättningar och i allmänhet mot full säkerhet ge sökanden rätt att påbörja de åtgärder som tillståndet gäller innan beslutet har vunnit laga kraft. Ett sådant förvaltningsbeslut som gäller rätten att påbörja arbeten kan också meddelas separat i förhållande till tillståndsbeslutet, vilket kan leda till två separata processer för ändringssökande. Möjligheten att när som helst under den tid som huvudsaken är anhängig vid besvärmyndigheten tillåta att ett beslut verkställs orsakar lätt förvirring och fördröjer behandlingen av huvudsaken.

2.3. Förvaltningsdomstolarnas domföra sammansättning

Högsta förvaltningsdomstolens sammansättning

Den grundläggande bestämmelsen om högsta förvaltningsdomstolens domföra sammansättning ingår i grundlagen, enligt vilken de högsta domstolarna är domföra med fem ledamöter, om inte något annat antal bestäms särskilt i lag (100 § 2 mom.).

För högsta förvaltningsdomstolens del ingår motsvarande bestämmelse i 8 § i lagen om Högsta förvaltningsdomstolen (74/1918). I samma paragraf bestäms att högsta förvaltningsdomstolen med tre medlemmar kan handlägga och avgöra

– ett ärende som gäller beviljande av besvärstillstånd,

– ett ärende som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet, samt

– ett ärende i vilket besvär eller en ansökan har återtagits eller i vilket det är fråga om huruvida ändring har sökts inom utsatt tid eller med iakttagande av föreskriven form.

Genom att antalet ledamöter i den domföra sammansättningen sänks från fem till tre också i andra ärenden där inga sakfrågor avgörs, kan högsta förvaltningsdomstolens kapacitet att avgöra ärenden förbättras utan att rättsskyddet äventyras.

I behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen samt i ärenden som gäller patent, nyttighetsmodellrätt eller kretsmönster för integrerade kretsar deltar i högsta förvaltningsdomstolen utöver de lagfarna ledamöterna också två sakkunnigledamöter med uppdraget som bisyssla. För vatten- och miljöskyddsärendenas del ingår bestämmelser om detta i 2 a § i lagen om Högsta förvaltningsdomstolen. För patentärendenas del finns bestämmelser om sakkunnigledamöterna i 9 § i lagen om behandling av besvär ärenden vid patent- och registerstyrelsen (576/1992). För närvarande deltar dessa sakkunnigledamöter i beslutsfattandet också när det inte är fråga om beslutsfattande i huvudsaken utan när det endast gäller avgörande av en procedurfråga.

Förvaltningsdomstolens sammansättning

Förvaltningsdomstolen är enligt 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) domföra med tre ledamöter, om inte något annat bestäms särskilt i lag. Det finns särskilda bestämmelser om sammansättningen vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen (264/1961) och miljöskyddslagen (86/2000) samt om en ledamots rätt att ensam fatta vissa beslut som hör samman med rättegångsförfarandet. Om besvären eller de yrkanden som framställts i något annat förvaltningsprocessuellt ärende har återtagits helt, kan en ledamot ensam fatta det beslut som behövs. En ledamot kan också ensam fatta beslut om att muntlig förhandling skall hållas eller synförrättas i ärendet samt träffa de avgöranden som gäller genomförandet av dessa förfaranden och även besluta om andra åtgärder som hänför sig till ärendets förberedelse. En

damot kan inte ensam avgöra andra procedurfrågor, vilket innebär att en ledamot för närvarande inte ensam kan avgöra ett ärende där det är fråga om huruvida ett förvaltningsprocessuellt ärende har anhängiggjorts inom utsatt tid.

I förvaltningsdomstolen deltar i vissa kategorier av ärenden utöver de lagfarna ledamöterna en sakkunnigledamot i behandlingen och avgörandet av besvär- och underställningsärenden. Sådana kategorier av ärenden är

- ärenden enligt barnskyddslagen (683/1983) som gäller omhändertagande av barn, placering i vård utom hemmet, upphörande av omhändertagande eller begränsning av kontakterna,

- ärenden enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) som gäller meddelande av specialomsorger och fortsatta specialomsorger mot den berörda egen vilja,

- ärenden som gäller beslut om att någon enligt mentalvårdslagen (1116/1990) skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, om att hans eller hennes egendom skall omhändertas eller om att kontakterna skall begränsas,

- ärenden som gäller beslut enligt vilket någon i enlighet med 11 eller 12 § i lagen om missbrukarvård (41/1986) oberoende av sin vilja skall intas för vård samt frågor som avses i 13 § i nämnda lag, samt

- ärenden som avses i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986).

I dessa kategorier av ärenden har man ansett att det behövs en sakkunnigledamot som vid sidan av de lagfarna ledamöterna deltar i beslutsfattandet, så att förvaltningsdomstolen skall ha tillräcklig sakkunskap för att också kunna ta ställning till om det föreligger materiella förutsättningar för vården eller omsorgen. I dessa fall består förvaltningsdomstolens domföra sammansättning således av fyra ledamöter.

I länsrätterna deltog under åren 1989–1999 en sakkunnigledamot i beslutsfattandet istället för en lagfaren ledamot. Vid förvaltningsdomstolsreformen bestämdes det att sakkunnigledamoten skall ingå i sammansättningen utöver de tre lagfarna ledamöterna och inte istället för en lagfaren ledamot. Denna änd-

ring motiverades i regeringens proposition med förslag till lag om förvaltningsdomstolarna samt till därtill ansluten lagstiftning (RP 114/1998 rd) med att den särskilda sakkunskapen inte minskar behovet av juridisk sakkunskap.

Största delen av de besvär- och underställningsärenden i vilkas avgörande en sakkunnigledamot deltar är beslut om att någon enligt mentalvårdslagen skall tas in för vård oberoende av sin vilja. År 2002 avgjordes sammanlagt ungefär 2 700 sådana ärenden vid förvaltningsdomstolarna. Av dessa hade största delen anhängiggjorts såsom underställning utan att någon anförde besvär i ärendet. Bland de övriga kategorierna av ärenden utgörs den mest betydande av barnskyddsärendena. År 2002 avgjordes sammanlagt ungefär 700 sådana ärenden i en sammansättning som innefattade en sakkunnigledamot. I dessa ärenden är det oftare än i mentalvårdsärenden också fråga om avgörande av besvär i samma ärende. Årligen avgörs endast ett tiotal ärenden som gäller utvecklingsstörda, missbrukarvård eller smittsamma sjukdomar.

De besvär- och underställningsärenden som skall behandlas i en sammansättning som innefattar en sakkunnigledamot bereds vid förvaltningsdomstolen av en föredragande med juridisk utbildning eller alternativt av en av de lagfarna domarna. I ärendets avgörande deltar enligt gällande lag utöver sakkunnigledamoten tre juristdomare. De juridiska frågor som hör samman med ärendet bedöms således alltid av minst tre, men oftast av fyra personer med juridisk utbildning.

Det är karaktäristiskt för ärendena i fråga att avgörandet av dem oftast huvudsakligen grundar sig på annan särskild sakkunskap hos sakkunnigledamoten än juridisk sakkunskap. I dessa ärenden hålls ofta också en muntlig förhandling där fakta utreds. Å andra sidan kan det också i dessa ärenden förekomma problem vars avgörande förutsätter juridisk sakkunskap. Dessa problem kan t.ex. utgöras av frågor om vilka som är parter i ärendet, frågor om jäv eller om huruvida parterna enligt lag skall höras. Dylika problem är dock sällsynta.

De gällande bestämmelserna enligt vilka en sakkunnigledamot alltid ingår i sammansätt-

ningen vid avgörande vid sidan av juristdomarna medför i de flesta fall en onödigt omfattande sammansättning som rättskyddet inte förutsätter. Med tanke på rättskyddet finns det inte hinder för att sakkunnigledamoten ingår i sammansättningen vid avgörande istället för en juristledamot, eftersom det i dessa ärenden huvudsakligen är fråga om bedömning av om det finns förutsättningar för vård mot någons vilja eller av liknande omständigheter som förutsätter särskild sakkunskap. Fastän en sådan sammansättning med tre ledamöter i de flesta fall är tillräcklig med tanke på ärendenas art, är det motiverat att ett ärende vid behov kan avgöras i en sammansättning som i enlighet med de nuvarande bestämmelserna består av fyra ledamöter, varav tre är juristledamöter och en är sakkunnigledamot, när frågor som kräver juridisk tolkning hör samman med ärendet.

Möjligheterna att utveckla de regionala förvaltningsdomstolarnas sammansättning på ett mer omfattande sätt än vad som föreslagits utreds i en av justitieministeriets tillsatt arbetsgrupp vars mandat går ut den 31 oktober 2004.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Propositionens centrala mål är att förbättra verksamhetsförutsättningarna för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Ett annat mål är att försnabba ärendenas behandling vid förvaltningsdomstolarna.

I propositionen föreslås att det i flera lagar skall tas in en bestämmelse genom vilken besvären över en förvaltningsmyndighets beslut först styrs till den regionala förvaltningsdomstolen istället för till högsta förvaltningsdomstolen. Detta motsvarar den nuvarande linjen inom förvaltningsprocessen och överensstämmer också med riksdagens uttalande i samband med att förvaltningsprocesslagen antogs (RSv 75/1996 rd).

Det föreslås att förvaltningsprocesslagen skall kompletteras med en allmän bestämmelse om grunderna för beviljande av besvärstillstånd. Denna bestämmelse utvidgar inte besvärstillståndssystemets användningsområde. Det föreslås emellertid också att besvärstillståndssystemet skall utvidgas till vis-

sa sådana kategorier av ärenden där besvären i allmänhet ur juridiskt perspektiv är enkla och av liknande art sinsemellan samt av förhållandevis liten ekonomisk betydelse.

För att ärendenas behandling skall försnabas föreslås det att ändring inte skall få sökas särskilt i förvaltningsdomstolens beslut genom vilket verkställigheten av det överklagade beslutet förbjuds eller avbryts. Bestämmelserna om rätten att påbörja arbeten skall också ses över och det föreslås en bestämd tidsfrist inom vilken ett beslut om rätt att påbörja arbeten skall fattas.

För att effektivera högsta förvaltningsdomstolens och förvaltningsdomstolarnas verksamhet vid avgörandet av ärenden föreslås ändringar i domstolarnas sammansättning vid avgörande när det gäller vissa procedurfrågor samt när det gäller ärenden där sammansättningen vid avgörande utöver de lagfarna ledamöterna innefattar en sakkunnigledamot.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har inga betydande ekonomiska verkningar. De föreslagna ändringarna förbättrar emellertid verksamhetsförutsättningarna både för de regionala förvaltningsdomstolarna och för högsta förvaltningsdomstolen.

Besvären skall styras till förvaltningsdomstolarna i vissa ärenden där besvär för närvarande får anföras direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Antalet sådana besvär är dock litet. Jämfört med den nuvarande sammansättningen minskas förvaltningsdomstolens sammansättning vid avgörande med en juristledamot i sådana ärenden där en sakkunnigledamot deltar i ärendets behandling och avgörande. Årligen avgörs sammanlagt ungefär 3 500 sådana ärenden vid förvaltningsdomstolarna. Detta förbättrar förvaltningsdomstolarnas möjligheter att i en juristsammansättning avgöra fler ärenden än för närvarande.

Antalet ärenden som skall avgöras vid högsta förvaltningsdomstolen minskar en aning på grund av att vissa besvär styrs till förvaltningsdomstolarna, på grund av att besvär inte får anföras särskilt över beslut som gäller verkställighet och på grund av att

systemet med besvärstillstånd tas i bruk i vissa kategorier av ärenden.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen grundar sig på högsta förvaltningsdomstolens framställning till statsrådet den 10 mars 2003 gällande ändring av lagstiftningen om förvaltningsprocessen. Enligt framställningen var dess mål att förbättra verksamhetsförutsättningarna för förvaltningsdomstolarna och att utveckla rättsskyddet samt att öka snabbheten.

I högsta förvaltningsdomstolens framställning som utarbetats i form av en regeringsproposition ingick följande helheter av ärenden:

- bestämmelserna om begränsning av besvärsrätten,

- styrningen av ändringssökandet till de regionala förvaltningsdomstolarna i större utsträckning än för närvarande,

- uppdelningen av besvären gällande indirekt beskattning mellan alla förvaltningsdomstolar samt

- förslagen gällande förvaltningsdomstolarnas sammansättning vid avgörande.

I framställningens allmänna motivering granskades dessutom vissa frågor gällande vilka det emellertid inte föreslogs ändringar i utkastet till regeringsproposition. Sådana frågor var

- utvecklingen av systemet för ändringssökande i miljöärenden,

- de olika besvärsnämndernas ställning inom förvaltningsprocessen och

- utvecklingen av rättelseförfarandet vid indirekt beskattning.

Vid justitieministeriet utarbetades en promemoria för utvärdering av högsta förvaltningsdomstolens framställning. I utvärderingspromemorian behandlades vissa frågor, såsom möjligheten att också i fråga om ministeriernas beslut styra ändringssökandet till de regionala förvaltningsdomstolarna, mer ingående än i högsta förvaltningsdomstolens framställning. Utlåtanden om framställningen och utvärderingspromemorian begärdes av ministerierna och av de regionala förvaltningsdomstolarna samt av vissa centrala organisationer. Ministerierna ombads också vid behov skaffa utlåtanden av myndigheterna

inom sitt eget förvaltningsområde.

I utlåtandena understöddes målsättningarna i högsta förvaltningsdomstolens framställning i stor utsträckning.

I flera utlåtanden understöddes förslaget om att förvaltningsprocesslagen skall innehålla en allmän bestämmelse om grunderna för beviljande av besvärstillstånd. I flera utlåtanden understöddes också förslaget om att besvärstillståndssystemet skall utvidgas i enlighet med framställningen samt förslaget om förbud mot särskilda fortsatta besvär över beslut som gäller verkställighet, men i några utlåtanden förhöll man sig reserverat eller negativt till dessa förslag.

Förslaget om att ändringssökandet i större utsträckning än för närvarande skall styras till de regionala förvaltningsdomstolarna understöddes allmänt. I några utlåtanden fästes dock uppmärksamhet vid att besvärsvägen blir längre och det nämndes vissa kategorier av ärenden där beslut av en myndighet som är underställd statsrådet alljämt borde kunna överklagas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen, i synnerhet när det är fråga om sökande av ändring i beslut av en myndighet med karaktären av en nämnd. I några utlåtanden, närmast sådana som getts av förvaltningsdomstolarna, fästes också uppmärksamhet vid att man samtidigt borde utreda effekterna på arbetsmängden vid förvaltningsdomstolarna och se till att arbetsstyrkan är tillräcklig. I flera utlåtanden motsatte man sig att styrningen av ändringssökandet till de regionala förvaltningsdomstolarna i enlighet med högsta förvaltningsdomstolens framställning skulle genomföras genom en ändring av förvaltningsprocesslagens övergångsbestämmelse.

Högsta förvaltningsdomstolen föreslog inte i sin framställning att överklagandet av ministeriernas beslut skall styras till de regionala förvaltningsdomstolarna, men detta ansågs i justitieministeriets utvärderingspromemoria vara en fråga som borde övervägas. I några utlåtanden ansågs det att frågan om huruvida överklagandet av ministeriernas beslut skall styras till de regionala förvaltningsdomstolarna var en fråga som kunde utredas närmare, men i vissa av ministeriernas utlåtanden förhöll man sig reserverat eller negativt till detta.

I flera utlåtanden understöddes förslaget om en uppdelning av besvären gällande indirekt beskattning mellan alla förvaltningsdomstolar, men i finansministeriets utlåtande samt i några andra utlåtanden motsatte man sig detta. Förvaltningsdomstolarna konstaterade att man först borde utreda vilka effekter reformen har på behovet av arbetskraft vid förvaltningsdomstolarna. Förvaltningsdomstolarna ansåg inte den bedömning riktig enligt vilken den föreslagna ändringen av sammansättningen vid avgörande i sådana ärenden där en sakkunnigledamot medverkar skulle frigöra den kapacitet som behövs för behandlingen av besvär gällande indirekt beskattning vid förvaltningsdomstolarna.

Förslaget om att förvaltningsdomstolens sakkunnigledamot skall anses ingå i den sammansättning som består av tre ledamöter understöddes i flera utlåtanden, men i några utlåtanden förhöll man sig reserverat till förslaget åtminstone i dess dåvarande form.

I regeringens proposition ingår inte de av

högsta förvaltningsdomstolen föreslagna ändringar som på basis av responsen i utlåtandena skulle kräva tilläggsutredning för att man skall kunna genomföra dem i detta skede. Sådana ändringar är i synnerhet förslagen om uppdelning av besvären gällande indirekt beskattning mellan alla förvaltningsdomstolar.

6. Samband med andra propositioner

Högsta förvaltningsdomstolens framställning innefattade även ändringar i miljöskyddslagen. Avsikten är dock att ta in dessa ändringar i en separat regeringsproposition om ändring av miljöskyddslagen. Det kommande förslaget till ändring av miljöskyddslagen har beaktats i den lag om ändring av vattenlagen som ingår i denna proposition. Avsikten är att lagen om ändring av miljöskyddslagen skall träda i kraft samtidigt som ändringarna i vattenlagen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Förvaltningsprocesslagen

13 §. *Begränsning av besvärsrätten.* Paragrafen innehåller för närvarande en hänvisningsbestämmelse enligt vilken det särskilt stadgas i lag om när ändring i ett beslut av en myndighet som avses i 7–9 § inte kan sökas genom besvär eller när besvärstillstånd krävs för anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Det föreslås att paragrafen skall kompletteras med bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för beviljande av besvärstillstånd inom förvaltningsprocessen. De föreslagna bestämmelserna utvidgar inte i sig besvärstillståndssystemets användningsområde, utan det föreskrivs särskilt om behovet av besvärstillstånd i respektive lag. Genom en allmän bestämmelse tryggas enhetligheten i lagstiftningspraxis bättre än för närvarande när det gäller grunderna för beviljande av besvärstillstånd eller andra allmänna förutsättningar för beviljande av besvärstillstånd. Beträffande dessa faktorer räcker det i andra lagar med en hänvisning till förvaltningsprocesslagens bestämmelse.

Enligt 3 § i förvaltningsprocesslagen skall de föreslagna allmänna förutsättningarna för beviljande av besvärstillstånd tillämpas bara om inte något annat bestäms i någon annan lag. Den föreslagna allmänna bestämmelsen är således sekundär i förhållande till andra bestämmelser om besvärstillstånd. I första hand tillämpas de mer inskränkande eller omfattande bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av besvärstillstånd som ingår i annan lagstiftning.

Grunderna för beviljande av besvärstillstånd anges i paragrafens nya 2 mom. Dessa grunder är desamma som i skatteärenden. De är till vissa delar mer omfattande än grunderna inom det besvärstillståndssystem som enligt 30 kap. 3 § i rättegångsbalken tillämpas vid högsta domstolen. Bestämmelsen skall dessutom utformas så att besvärstillstånd inte

i enlighet med vad som bestäms i rättegångsbalken skall beviljas enligt prövning, utan så att besvärstillstånd skall beviljas om det kan konstateras att det föreligger en grund för det. Vid högsta förvaltningsdomstolen beviljas för närvarande besvärstillstånd i ungefär vart femte ärende där det krävs besvärstillstånd för att besvär skall få anföras.

Besvärstillstånd skall för det första beviljas på prejudikatgrunden (1 punkten). Detta möjliggör att man med hjälp av högsta förvaltningsdomstolens avgöranden kan styra rättspraxis i lägre instanser och sörja för enhetligheten i rättspraxis. Denna grund ingår också i rättegångsbalken.

Den andra grunden för att bevilja besvärstillstånd är att det i ärendet skett ett uppenbart fel (2 punkten). Även inom besvärstillståndssystemet skall alla besvär prövas vid högsta förvaltningsdomstolen så att uppenbara fel inte blir bestående. Också ett annat uppenbart fel än ett sådant med anledning av vilket ett beslut kan återbrytas eller undanröjas genom extraordinärt ändringssökande kan utgöra grund för beviljande av besvärstillstånd. Vid högsta domstolen kan besvärstillstånd beviljas bara om det finns särskild anledning till det till följd av att det inträffat ett sådant rättegångs- eller annat fel i saken att avgörandet på grund av detta borde återbrytas eller undanröjas. Den föreslagna regleringen avviker således från det besvärstillståndssystem som tillämpas vid högsta domstolen.

Besvärstillstånd kan också beviljas om det finns något annat vägande skäl för det (3 punkten). Ett sådant skäl kan t.ex. vara att ärendet är av stor ekonomisk eller annan betydelse för ändringssökanden. Denna besvärgrund överensstämmer med rättegångsbalkens reglering.

I paragrafens nya 3 mom. föreskrivs om möjligheten att bevilja besvärstillstånd också delvis, så att besvärstillståndet gäller bara en del av förvaltningsdomstolens beslut. Förslaget motsvarar den gällande bestämmelsen i fråga om skatteärenden samt de bestämmel-

ser som tillämpas vid högsta domstolen.

Paragrafens nya 4 mom. innehåller en bestämmelse enligt vilken en begränsning som innebär att besvär inte får anföras över ett ärende eller att besvärstillstånd krävs för anförande av besvär också skall omfatta avgöranden som gäller biyrkanden och andra accessoriska frågor. Sådana avgöranden är t.ex. avgöranden som gäller ersättande av rättegångskostnader, verkställighetsförbud och vittnesarvoden. Biyrkandena kan också gälla frågor som inte hör till förvaltningsdomstolens behörighet, såsom skadestandsfrågor. Avsaknaden av en uttrycklig bestämmelse gällande biyrkanden har i viss mån förorsakat oklarhet i rättsläget, fastän man inom rättspraxis vanligtvis har ansett att besvär över sådana avgöranden kräver besvärstillstånd (t.ex. HFD 16.3.2000 liggare 562 om allmän rättshjälp i ett asylärende, HFD 2000:23 om anförande av särskilda besvär över en fråga om verkställighetsförbud i ett ärende gällande utkomstskydd och HFD 1999:47 om fri rättegång i ett skatteärende).

Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer också med den princip som omfattats inom civil- och straffprocessen, enligt vilken det krävs besvärstillstånd för att besvär skall få anföras hos högsta domstolen över hovrättens beslut i accessoriska frågor.

79 §. *Besvär över annat beslut än det som avslutar behandlingen.* I 1 mom. föreskrivs om ärenden i vilka besvär särskilt får anföras över ett beslut som en rättstillämpande myndighet har fattat under handläggningen av ärendet. I övriga fall anföras besvär över avgöranden som träffats under handläggningen i samband med att besvär anföras över det beslut som meddelats i huvudsaken.

Momentets 4 punkt innehåller bestämmelser om föreskrifter som gäller det överklagade beslutets verkställighet. Den vanligaste föreskriften utgörs av ett beslut om att verkställigheten av det överklagade beslutet skall förbjudas eller om att verkställighet som redan har inletts skall avbrytas. Över ett sådant beslut kan besvär således genast anföras hos en högre rättstillämpande myndighet fastän handläggningen av huvudsaken fortfarande pågår vid en lägre rättsinstans. Detsamma gäller ett beslut genom vilket ett yrkande på verkställighetsförbud eller avbrytande av

verkställighet har förkastats innan ärendets behandling har avslutats. I praktiken anföras sådana besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i synnerhet över de regionala förvaltningsdomstolarnas beslut.

Av de orsaker som beskrivits i den allmänna motiveringen föreslås det att paragrafen skall kompletteras med ett nytt 3 mom. i vilket användningsområdet för 1 mom. 4 punkten begränsas så att besvär inte får anföras särskilt över ett sådant beslut som förvaltningsdomstolen har fattat under ärendets handläggning och genom vilket verkställigheten av det överklagade beslutet förbjuds eller avbryts.

Det föreslagna besvärsförbudet gäller inte alla situationer som avses i 4 punkten. Besvärsförbudet omfattar inte beslut som fattats av andra myndigheter utan gäller bara förvaltningsdomstolens beslut. Förbudet gäller beslut om verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet, men omfattar däremot inte andra föreskrifter om verkställigheten som meddelats med stöd av 32 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen eller med stöd av annan speciallagstiftning.

Med hjälp av förvaltningsprocesslagens allmänna bestämmelse kan man garantera en enhetlig reglering oberoende av om motsvarande bestämmelser ingår i speciallagarna för alla kategorier av ärenden. I en allmän lag är det emellertid inte möjligt att beakta de särdrag som gäller för de olika kategorierna av ärenden. Därför föreslås det på andra ställen i denna proposition sådana ändringar i vissa lagar som delvis innebär samma sak som det i 3 mom. föreslagna besvärsförbudet.

1.2. Lagen om förvaltningsdomstolarna

7 §. *Sakkunnigledamöter.* I denna paragraf föreskrivs för närvarande om när en sakkunnigledamot skall delta i behandlingen och avgörandet av ett ärende.

Det föreslås att de kategorier av ärenden där en sakkunnigledamot deltar i behandlingen och avgörandet av ärendet vid förvaltningsdomstolen alltjämt skall uppräknas i 1 mom. Närmare föreskrifter om sammansättningen i dessa ärenden föreslås ingå i 12 § 2 mom.

Paragrafens 2 mom. kvarstår oförändrat.

Enligt detta moment kan förvaltningsdomstolen utan sakkunnigledamöter fatta sådana beslut om olika åtgärder som inte innebär ett slutligt avgörande i huvudsaken.

12 §. *Domförhet*. I 1 mom. föreskrivs för närvarande om förvaltningsdomstolens grundläggande sammansättning med tre ledamöter. I 2 mom. föreskrivs om sammansättningen i ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen. I 3 mom. ingår bestämmelser om när en ledamot ensam är behörig att fatta beslut.

Det föreslås att ett nytt 2 mom. skall fogas till paragrafen. Momentet innehåller bestämmelser om sammansättningen i de ärenden som avses i 7 §. Sakkunnigledamoten skall inte längre ingå i sammansättningen utöver de lagfarna ledamöterna, så som det för närvarande föreskrivs i 7 § 1 mom., utan utgångspunkten är att sammansättningen skall bestå av minst två juristledamöter och en sakkunnigledamot. Förvaltningsdomstolen kan, i avvikelse från huvudregeln, avgöra ett ärende som avses i 1 mom. också i den sammansättningen som avses i de nuvarande bestämmelserna, där sakkunnigledamoten ingår i sammansättningen utöver de tre juristdomarna. En sådan sammansättning kan användas om en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin karaktär kräver det. Till följd av det nya 2 mom. som fogas till paragrafen kommer det nuvarande 2 mom. att bli 3 mom.

Paragrafens nuvarande 3 mom. skall ändras och bli 4 mom. Om besvär eller yrkanden som framställts i något annat förvaltningsprocessuellt ärende har återtagits helt, kan för närvarande en ledamot ensam avgöra ärendet. I propositionen föreslås att de ärenden som kan avgöras av en ledamot ensam skall utökas med sådana ärenden där det är fråga om huruvida besvären eller något annat förvaltningsprocessuellt ärende har anhängiggjorts inom utsatt tid. Det kan i allmänhet lätt och obestriddigt konstateras om tidsfristen har iakttagits eller inte. Rättsskyddet kräver inte att dessa ärenden skall avgöras i en sammansättning som består av en fördragande och tre ledamöter. Om avgörandet undantagsvis kräver mer omfattande prövning kan ärendet alltid föras till avgörande i en sammansättning med tre ledamöter.

1.3. Lagen om Högsta förvaltningsdomstolen

8 §. Den grundläggande bestämmelsen om de högsta domstolarnas domföra sammansättning ingår i 100 § 2 mom. i grundlagen. Enligt denna bestämmelse är de högsta domstolarna domföra med fem ledamöter, om inte något annat antal bestäms särskilt i lag.

I 8 § 1 mom. i lagen om Högsta förvaltningsdomstolen föreskrivs om högsta förvaltningsdomstolens grundläggande sammansättning med fem ledamöter. Enligt 2 mom. kan högsta förvaltningsdomstolen för närvarande med tre ledamöter handlägga och avgöra ett ärende som gäller beviljande av besvärstillstånd, ett ärende som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet samt ett ärende i vilket det är fråga om huruvida ändring har sökts inom utsatt tid eller med iakttagande av föreskriven form.

Det föreslås att 2 mom. skall kompletteras med nya punkter om ärenden som gäller rättshjälp (3 punkten) och ärenden som gäller extraordinärt ändringsökande (5 punkten). För de sistnämnda ärendenas del skall möjligheten att avgöra ärendet i en sammansättning med tre ledamöter gälla bara de fall där ansökan enhälligt förkastas eller avvisas. Vid sidan av dessa nya punkter skall det dessutom i 1, 4 och 5 punkten preciseras att möjligheten att behandla ärendet i en sammansättning med tre ledamöter också skall gälla accessoriska yrkanden som framställs hos högsta förvaltningsdomstolen i samband med huvudsaken, såsom yrkanden på ersättning av rättegångskostnader. Högsta förvaltningsdomstolen kan i en sammansättning med tre ledamöter också fatta beslut om att besvären avvisas i det fall då besvär har anförts i ett ärende som omfattas av besvärsförbud. När besvärstillstånd krävs för att besvär skall få anföras, krävs enligt det 4 mom. som föreslagits ingå i 13 § i förvaltningsprocesslagen besvärstillstånd också för accessoriska yrkanden som ansluter sig till huvudsaken. Ett sådant ärende som gäller besvärstillstånd kan redan på denna grund behandlas i en sammansättning med tre ledamöter.

Ärenden som gäller rättshjälp kan anhängiggöras vid högsta förvaltningsdomstolen genom att en rättshjälpsbyrå enligt 24 § i rätts-

hjälpslagen (257/2002) för ärendet till högsta förvaltningsdomstolen för prövning eller genom att förvaltningsdomstolens beslut i ett rättshjälpsärende enligt 26 § i rättshjälpslagen överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen i samband med huvudsaken eller särskilt. Ärenden som gäller rättshjälp kan i högsta förvaltningsdomstolen alltid avgöras i en sammansättning med tre ledamöter.

I behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen deltar enligt 2 a § i lagen om Högsta förvaltningsdomstolen utöver de lagfarna ledamöterna också två miljöskunnigråd. I behandlingen av ärenden som gäller patent, nyttighetsmodellrätt eller kretsmönster för integrerade kretsar deltar på motsvarande sätt utöver de lagfarna ledamöterna också två överingenjörsråd enligt 9 § i lagen om behandling av besvär ärenden vid patent- och registerstyrelsen. I praktiken ingår sakkunnigledamöterna inte i sammansättningen vid avgörande när ett ärende enligt 8 § 2 mom. avgörs i en sammansättning med tre ledamöter. För närvarande finns det ingen uttrycklig bestämmelse om detta.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. skall fogas till 8 §. Enligt detta moment kan ärendena i de fall som avses i 2 mom. 1–4 punkten behandlas och avgöras utan de ovan nämnda sakkunnigledamöterna. Till denna del är det fråga om att lagstiftningen förtydligas i enlighet med nuvarande praxis. Sakkunnigledamöterna skall däremot delta i behandlingen och avgörandet av ansökningar som gäller extraordinärt ändringssökande när det är fråga om sådana ärenden som avses i speciallagstiftningen. Detta kan anses motiverat eftersom den materiella speciallagstiftningen tillämpas vid bedömningen av förutsättningarna för extraordinärt ändringssökande. I dylika ärenden som gäller extraordinärt ändringssökande ingår således två sakkunnigledamöter i sammansättningen utöver de tre lagfarna ledamöterna.

1.4. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

33 §. *Ändringssökande*. I 1 mom. föreskrivs om ändringssökande i ett myndighetsbeslut som avses i denna lag. Vid ändringssökandet tillämpas förvaltningsprocesslagen.

Beslut av någon annan myndighet än en sådan som avses i 7 § i förvaltningsprocesslagen får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvär över beslut som har fattats t.ex. av Folkpensionsanstalten eller av riksdagens organ anförs således direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Över en lokal eller regional myndighets beslut anförs besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Hos den regionala förvaltningsdomstolen anförs också besvär över beslut av ett sådant organ som avses i 4 § 1 mom. 8 punkten samt i 4 § 2 mom. Sådana beslut kan t.ex. vara beslut av en kommitté eller kommission som tillsatts med stöd av lag eller förordning eller med stöd av en statlig förvaltningsmyndighets beslut för att självständigt sköta ett visst uppdrag samt beslut som fattas av ett samfund eller en stiftelse som sköter ett offentligt uppdrag i samband med att de utövar offentlig makt. I 2 mom. föreskrivs om sökande av ändring i en domstols beslut när en part ber om att få uppgifter ur en handling i anslutning till en anhängig rättegång.

Det föreslås att 1 mom. skall förtydligas i förhållande till vad som gäller för närvarande. I enlighet med det allmänna fullföljdssystemet inom förvaltningsprocessen skall det i momentet föreskrivas att ändring i ett myndighetsbeslut som avses i denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, om inte något annat följer av 2 mom. Besvär över ett beslut som fattats av riksdagens ämbetsverk eller av statsrådet eller ministerierna skall anföras direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Även ett beslut som fattats av ett sådant organ i Finlands Bank eller Folkpensionsanstalten som har utsetts av riksdagen, liksom ett beslut av en myndighet som hör till Finlands Banks eller Folkpensionsanstaltens centralförvaltning, skall överklagas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen.

Huvudregeln gäller således, utöver de myndigheter som avses i förvaltningsprocesslagen samt kommunala myndigheter, även sådana i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet avsedda myndigheter som inte direkt med stöd av 7 eller 9 § i förvaltningsprocesslagen hör till förvaltningsprocesslagens tillämpningsområde. Sådana myndigheter är t.ex. statens affärs-

verk samt samfund, anstalter och stiftelser som sköter ett offentligt uppdrag. För att förvaltningsdomstolen skall vara behörig i ärendet förutsätts det inte längre beträffande andra myndigheter än de som avses i 7 § i förvaltningsprocesslagen att de skall ha lokal eller regional behörighet.

Den behöriga förvaltningsdomstolen fastställs enligt 12 § (433/1999) i förvaltningsprocesslagen. Vilken förvaltningsdomstol som är behörig bestäms således i första hand på basis av verksamhetsområdet för den myndighet som fattat beslutet i fråga. Om myndighetens verksamhetsområde omfattar hela landet, anförs besvär över dess beslut hos den förvaltningsdomstol vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig till t.ex. på grund av att den person eller sammanslutning som beslutet huvudsakligen gäller har hemkommun respektive hemort där. Om det inte finns någon förvaltningsdomstol som är behörig i saken, skall besvär enligt 3 mom. anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Besvär över beslut som fattats av en myndighet som hör till Finlands Banks eller Folkpensionsanstaltens centralförvaltning skall anföras direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Beslut som fattats av deras regionala eller lokala myndigheter skall dock i enlighet med huvudregeln överklagas hos förvaltningsdomstolen. Detta överensstämmer med den princip som framgår av riksdagens förvaltningsutskotts utlåtande om offentlighetslagstiftningen. Enligt denna princip skall ändring sökas hos den behöriga förvaltningsdomstolen när det är fråga om beslut av en myndighet vars behörighet är lokal eller regional (FvUB 31/1998 rd).

Till Folkpensionsanstaltens centralförvaltning hör styrelsen och revisorerna samt den centralförvaltning som avses i 10 § 1 mom. i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001). Till centralförvaltningen hör inte den regional- och lokalförvaltning som avses i 2 och 3 mom. i nämnda paragraf.

Myndigheter som hör till Finlands Banks centralförvaltning är direktionen och den förvaltning som är underställd direktionen. Finlands banks regionala kontor och filialkontor kan inte, med beaktande av lagen om Finlands Bank (214/1998) samt bestämmelserna och föreskrifterna i instruktionen för

Finlands Banks direktion, betraktas som självständiga myndigheter. Därför skall besvär över beslut som Finlands Bank fattat i ärenden som gäller offentlighet alltid anföras direkt hos högsta förvaltningsdomstolen.

Finansinspektionen som verkar i samband med Finlands Bank kan däremot inte anses vara en myndighet som hör till Finlands Banks centralförvaltning eftersom Finansinspektionen har en egen särskild förvaltning jämsides med Finlands Banks förvaltning. Över Finansinspektionens beslut i ärenden som gäller offentlighet skall besvär i första instans anföras hos förvaltningsdomstolen. I högsta förvaltningsdomstolens praxis har det ansetts att besvär över Finansinspektionens beslut har kunnat anföras direkt hos högsta förvaltningsdomstolen även i ärenden som gäller offentlighet (HFD 11.7.2001 liggare 1636). Den allmänna besvärvägen i fråga om Finansinspektionens beslut har dock genom lag 587/2003 styrts så att besvär i första instans skall anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

1.5. Ärvdabalken

5 kap. Om statens rätt till arv

2 a §. Statskontoret kan enligt 5 kap. 2 § i denna lag besluta att egendom som har tillfallit staten helt eller delvis skall överlåtas till en person som har stått arvlåtaren nära, om det med hänsyn till omständigheterna anses vara skäligt. Egendomen kan också överlåtas till kommunen. Över statskontorets beslut anförs besvär hos förvaltningsdomstolen.

Överlåtelsen av arvet grundar sig i huvudsak på statskontorets bedömning. Ingen har en subjektiv rätt att få ett arv som enligt ärvdabalken tillfaller staten. I samband med förvaltningsprocessen kan man inte förplikta statskontoret att överlåta arvet, utan man kan endast pröva att en ansökan om överlåtelse av arv inte förkastas i strid med lag. Därför föreslås det att besvärstillstånd skall krävas för att besvär över förvaltningsdomstolens beslut skall få anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Förutsättningarna för att besvärstillstånd skall beviljas anges inte i denna

lag, utan de allmänna bestämmelser som föreslagits i 13 § 2 och 3 mom. i förvaltningsprocesslagen blir tillämpliga.

1.6. Skjutvapenlagen

118 §. *Ändringssökande*. Enligt 1 mom. söks för närvarande ändring i ett i paragrafen avsett beslut som inrikesministeriet har meddelat hos högsta förvaltningsdomstolen och i andra beslut hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Högsta förvaltningsdomstolens praxis i ärenden som gäller skjutvapen är vedertagen och i samband med dessa ärenden finns det inte ett sådant rättsskyddsbehov som skulle motivera en obegränsad rätt att anföra fortsatta besvär. Därför föreslås det att besvärstillstånd skall krävas för att besvär över förvaltningsdomstolens beslut skall få anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Förutsättningarna för att besvärstillstånd skall beviljas anges inte i denna lag, utan de allmänna bestämmelser som föreslagits i 13 § 2 och 3 mom. i förvaltningsprocesslagen blir tillämpliga.

1.7. Lagen om avgiftsbefrielse

2 a §. I denna lag finns det för närvarande inga bestämmelser om ändringssökande. I beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring sökas enligt förvaltningsprocesslagen.

Enligt 1 § kan statskontoret helt eller delvis befria en betalnings- eller ersättningskyldig från att erlägga staten tillkommande avgift eller ersättning, såvida befriandet inte kränker statens fördel eller såvida indrivandet av avgiften eller ersättningen vore uppenbart oskäligt. Under samma förutsättningar kan statskontoret bevilja lättnad i skyldigheten att erlägga avgift eller ersättning.

Den som står i skuld till staten har inte någon subjektiv rätt att få betalningsbefrielse. I samband med förvaltningsprocessen kan man inte förplikta statskontoret att bevilja betalningsbefrielse, utan man kan endast pröva att en ansökan om betalningsbefrielse inte förkastas i strid med lag. Därför föreslås det att besvärstillstånd skall krävas för att besvär över förvaltningsdomstolens beslut skall få

anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Förutsättningarna för att besvärstillstånd skall beviljas anges inte i denna lag, utan de allmänna bestämmelser som föreslagits i 13 § 2 och 3 mom. i förvaltningsprocesslagen blir tillämpliga.

1.8. Lagen om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund

9 §. Skattestyrelsen kan bevilja en sådan skattelättnad som avses i denna lag, varvid samfundet är helt eller delvis befriat från skatt vid inkomstbeskattningen. Lättnaden beviljas på ansökan. Lagen innehåller inte någon bestämmelse om överklagande av skattestyrelsens beslut. I 10 § föreskrivs att vad som bestäms i beskattningslagen skall iakttas i fråga om straffbestämmelserna, samt att nämnda lag även i övrigt skall iakttas i tillämpliga delar. I rättspraxis har man ansett att bestämmelserna i 70 § i lagen om beskattningsförfarande om besvärstillstånd vid sökande av ändring i förvaltningsdomstolens beslut inte omfattar ärenden som gäller dessa skattelättnader.

Med hänsyn till arten av skattelättnadsärendena är det inte motiverat att man iakttar ett annat system för ändringssökande i dessa ärenden än i andra skatteärenden. Därför föreslås det att 9 § skall innehålla en bestämmelse enligt vilken det krävs besvärstillstånd för att besvär över förvaltningsdomstolens beslut skall få anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Vid ändringssökandet tillämpas vad som bestäms i 70 § 2 och 3 mom. samt 71 § i lagen om beskattningsförfarande om grunderna för besvärstillstånd, om möjligheten att bevilja besvärstillstånd så att det gäller endast en del av det överklagade beslutet samt om möjligheten att inrymma ansökan om besvärstillstånd i besvärsskriften.

1.9. Lagen om växtförädlarrätt

37 §. *Ändringssökande*. Som en sådan registermyndighet som avses i denna lag verkar enligt 9 § 1 mom. en växtsortsnämnd som för register över växtsorterna. Enligt 37 § 3 mom. söks ändring i registermyndighetens beslut genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Det föreslås att 3 mom. skall ändras så att förvaltningsdomstolen skall vara första besvärinstans i stället för högsta förvaltningsdomstolen. Dessutom skall det i paragrafen hänvisas till den gällande allmänna lagen, dvs. till förvaltningsprocesslagen.

1.10. Lagen om bekämpningsmedel

4 g §. I samband med jord- och skogsbruksministeriet finns det enligt 4 f § en av statsrådet tillsatt bekämpningsmedelsnämnd. Bekämpningsmedelsnämnden har till uppgift att fatta beslut om sådant godkännande av bekämpningsmedel som avses i 4 § samt om begränsningarna och villkoren i fråga om användningen av bekämpningsmedel. I bekämpningsmedelsnämndens beslut söks enligt 4 g § ändring genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, med iakttagande av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Det föreslås att paragrafen skall ändras så att förvaltningsdomstolen skall vara första besvärinstans i stället för högsta förvaltningsdomstolen. Dessutom skall hänvisningsbestämmelsen ändras så att det i paragrafen hänvisas till den gällande allmänna lagen, dvs. till förvaltningsprocesslagen.

1.11. Lagen om jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral

5 §. Enligt lagens 1 § är informationstjänstcentralen en serviceenhet som lyder under jord- och skogsbruksministeriet och vars uppgift är att utarbeta och publicera officiell jordbruksstatistik, producera tjänster i anslutning till statistikföringen i fråga om landsbygdsnäringarna och informationsförsörjningen, upprätthålla ett landsbygdsnäringsregister, sköta datatekniska sakkunnu-uppdrag i anslutning till Europeiska unionens integrerade förvaltnings- och övervakningssystem för landsbygdsnäringarnas del samt producera sakkunningservice inom informationsförvaltningen för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Enligt lagens 2 § kan centralen bl.a. sköta ekonomi-, personal- och andra förvaltningsuppgifter för ministeriet och för andra ämbetsverk och inrättningar inom dess förvalt-

ningsområde. Centralen sköter gårdsbrukets utvecklingsfonds och interventionsfondens betalningsrörelse-, bokförings- och uppbördsuppgifter samt andra uppgifter enligt lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) och lagen om interventionsfonden (1206/1994), enligt vad som föreskrivs särskilt om detta.

Enligt lagens 5 § söks ändring i informationstjänstcentralens beslut, om inte något annat stadgas genom lag eller förordning, genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen så som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Det föreslås att paragrafen ändras så att ändring i informationstjänstcentralens beslut först söks genom besvär hos förvaltningsdomstolen, om inte något annat bestäms i lag. Dessutom ändras hänvisningsbestämmelsen så att i paragrafen hänvisas till den gällande allmänna lagen, dvs. förvaltningsprocesslagen.

1.12. Lagen om kontrollcentralen för växtproduktion

6 §. *Ändringssökande.* För kontrollen och övervakningen av lantbrukets produktionsinsatser och produktionen av vegetabiliska lantbruksprodukter samt av deras kvalitet och användbarhet samt för bekämpningen av växtförstörare finns enligt 1 § kontrollcentralen för växtproduktion som lyder under jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt 6 § söks ändring i beslut av kontrollcentralen, om inte något annat stadgas, genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. Med stöd av vissa speciallagar söks däremot ändring i kontrollcentralens beslut hos landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd.

Det föreslås att paragrafen skall ändras så att ändring i kontrollcentralens beslut först skall sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, om inte något annat bestäms i lag. Dessutom skall hänvisningsbestämmelsen ändras så att det i paragrafen hänvisas till den gällande allmänna lagen, dvs. till förvaltningsprocesslagen.

1.13. Djurskyddslagen

52 §. *Verkställighet*. I paragrafen bestäms om en myndighets rätt att i vissa fall föreskriva att ett beslut skall följas trots att ändring söks, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

Av de orsaker som framförts i propositionens allmänna motivering föreslås det att paragrafen skall kompletteras med en bestämmelse enligt vilken besvär över förvaltningsdomstolens beslut som enbart gäller verkställighet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken.

1.14. Luftfartslagen

91 §. *Ändringssökande*. Enligt paragrafen söks ändring i beslut som trafikministeriet eller Luftfartsverket har fattat med stöd av denna lag enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. Bestämmelsen har efter förvaltningsprocesslagens ikraftträdande i rättspraxis tillämpats så att beslut som Luftfartsverket har meddelat i egenskap av myndighet har kunnat överklagas i första instans genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen.

Det föreslås att paragrafen skall ses över så att hänvisningen till lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden ersätts med en hänvisning till förvaltningsprocesslagen. Hänvisningen till trafikministeriet ändras till en hänvisning till kommunikationsministeriet. Det föreslås att den hänvisning till högsta förvaltningsdomstolen som gäller verkställighetsförbud skall ersättas med en hänvisning till besvärmyndigheten. Förvaltningsdomstolen skall således fatta beslut om förbud mot verkställighet av Luftfartsverkets beslut och högsta förvaltningsdomstolen skall fatta beslut om verkställighetsförbud i fråga om ministeriets beslut.

1.15. Lagen om Luftfartsverket

3 §. *Ordnande av myndighetsuppgifterna*. Enligt paragrafens 3 mom. söks ändring i Luftfartsverkets beslut i myndighetsärenden för närvarande genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om änd-

ringssökande i förvaltningsärenden. Luftfartsverket fattar beslut i myndighetsärenden huvudsakligen med stöd av luftfartslagen. Efter förvaltningsprocesslagens ikraftträdande har 91 § i luftfartslagen i rättspraxis tillämpats så att den regionala förvaltningsdomstolen har betraktats som första besvärinstans i fråga om Luftfartsverkets myndighetsbeslut.

Det föreslås att paragrafen skall ändras så att ändring i Luftfartsverkets beslut i myndighetsärenden får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Ändring skall således i första instans sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll den reglering som föreslagits i 91 § i luftfartslagen.

1.16. Lagen om statens televisions- och radiofond

36 §. *Ändringssökande*. Enligt paragrafen får ändring i förvaltningsdomstolens beslut om retroaktiv televisionsavgift eller kontrollavgift för närvarande utan begränsningar sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Det är i detta fall fråga om ärenden som är av förhållandevis liten ekonomisk betydelse och till vilka det vanligtvis inte ansluter sig några betydande juridiska problem. Därför föreslås det att besvärstillstånd skall krävas för att besvär över förvaltningsdomstolens beslut skall få anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Förutsättningarna för att besvärstillstånd skall beviljas anges inte i denna lag, utan de allmänna bestämmelser som föreslagits i 13 § 2 och 3 mom. i förvaltningsprocesslagen blir tillämpliga.

1.17. Lagen om patent- och registerstyrelsen

5 §. *Ändringssökande*. Överklagandet av patent- och registerstyrelsens beslut har enligt huvudregeln i 1 mom. styrts till patent- och registerstyrelsens besvärsnämnd. Ändring i patent- och registerstyrelsens beslut i ett sådant ärende som inte ankommer på besvärsnämnden får enligt 2 mom. för närvarande sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som stadgas särskilt genom lag. Den sistnämnda hänvis-

ningen avser 8 § 1 mom. i lagen om behandling av besvärssärenden vid patent- och registerstyrelsen, enligt vilken ändring skall sökas inom 60 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Det föreslås att 2 mom. skall ändras så att Helsingfors förvaltningsdomstol skall vara första besvärinstans i stället för högsta förvaltningsdomstolen när det gäller andra ärenden än sådana som skall avgöras av besvärsnämnden.

De besvär som avses i momentet gäller närmast

- tillstånd som krävs för verkställighet av ett beslut om sänkning av ett aktiebolags kapital eller ett beslut om fusion eller delning av ett aktiebolag eller andelslag

- tillstånd som gäller hemorten för ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse

- vite som utdömts för försummelse av den anmälningsskyldighet som föreskrivs i bokföringslagen (1336/1997) eller

- beslut som fattats med stöd av lagen om patentombud (552/1967).

I dessa ärenden anförs besvär högst några gånger per år, vilket innebär att det är sällsynt att ändring söks i dessa kategorier av ärenden. Med tanke på enhetligheten i rättspraxis är det motiverat att besvären koncentreras till Helsingfors förvaltningsdomstol.

Till momentet fogas också en hänvisning till förvaltningsprocesslagen. I praktiken innebär ändringen av hänvisningsbestämmelsen att den nuvarande besvärstiden på 60 dagar förkortas och blir lika lång som den i 22 § i förvaltningsprocesslagen angivna allmänna besvärstiden på 30 dagar.

1.18. Lagen om behandling av besvärssärenden vid patent- och registerstyrelsen

8 §. I 1 mom. föreskrivs för närvarande om sökande av ändring i besvärsnämndens eller patent- och registerstyrelsens beslut i ett sådant ärende som inte ankommer på besvärsnämnden. Ändring får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen inom 60 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Det föreslås att momentet skall ändras så att det gäller bara de ärenden som avgjorts av

patent- och registerstyrelsen och som ankommer på besvärsnämnden. Ändring i besvärsnämndens beslut skall alltså sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvärstiden är liksom för närvarande 60 dagar. I 5 § i lagen om patent- och registerstyrelsen föreskrivs om ändringssökande i andra ärenden än de som skall avgöras av besvärsnämnden.

1.19. Lagen om Försäkringsinspektionen

6 §. Försäkringsinspektionen har enligt 1 § i uppdrag att utöva tillsyn över och företa inspektion av försäkrings- och pensionsanstalterna samt andra som är verksamma inom försäkringsbranschen. Huvudprincipen i fråga om arbetsfördelningen mellan social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen är att Försäkringsinspektionen svarar för de operativa övervakningsuppgifterna, avgör alla ärenden som gäller enskilda övervakningsobjekt samt fattar beslut på ansökan av ett övervakningsobjekt och fattar beslut om undantagslov, med undantag av beslut som gäller grundande av försäkringsbolag och beviljande av koncession samt beslut om grunderna för arbetspensionsförsäkring. Till social- och hälsovårdsministeriets uppgifter hör beredningen av lagstiftning för försäkringsbranschen, en betydande del av försäkringsbranschens normgivning på lägre nivå samt koordineringen av samarbetet inom EU och det övriga internationella samarbetet.

Enligt 6 § får besvär över Försäkringsinspektionens beslut för närvarande anföras hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag.

Med avseende på förvaltningsprocesslagens system för ändringssökande betraktas Försäkringsinspektionen som ett administrativt ämbetsverk som är underställt statsrådet och vars beslutsfattande i huvudsak gäller avgöranden som innefattar juridisk prövning. De besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut och som behandlats vid högsta förvaltningsdomstolen har gällt bl.a. registrering av en försäkringsmäklare, fastställande av ändringar av stad-

garna för en pensionskassa, förbud som utfärdats för en försäkringsförening att bedriva annan verksamhet och begränsningar som uppställts för ett försäkringsbolag i fråga om utövandet av beslutanderätten i samband med egendom som anskaffats i form av aktier.

Den gällande regleringen har i regeringens proposition 163/1998 rd motiverats med att också finansministeriets och Finansinspektionens beslut som gäller tillsynen över finansmarknaden samt social- och hälsovårdsministeriets beslut som gäller försäkringsverksamheten överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Enligt nämnda regeringsproposition var det ändamålsenligt att besvären över alla beslut gällande tillsynen över finansmarknaden och försäkringsverksamheten behandlades vid samma besvärsmyndighet.

Det föreslås att paragrafen skall ändras så att besvären i första instans skall anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Omnämmandet av grunden för besvären skall kvarstå oförändrat. Beträffande besvärsvägen överensstämmer den föreslagna ändringen med de nuvarande bestämmelserna om Finansinspektionen, eftersom besvären över Finansinspektionens beslut genom lag 587/2003 i första instans styrdes till Helsingfors förvaltningsdomstol. I samband med detta överfördes behörighet att bevilja tillsynsobjekten koncession från finansministeriet till Finansinspektionen.

Det föreslås också att paragrafen skall kompletteras med en bestämmelse enligt vilken Försäkringsinspektionen får söka ändring i ett sådant beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. Eftersom Försäkringsinspektionen bevakar ett viktigt allmänt intresse kunde Försäkringsinspektionen ha rätt att anföra besvär över förvaltningsdomstolens beslut också med stöd av den allmänna bestämmelsen i 6 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen. Enligt den har en myndighet besvärsmyndighet om besvärsmyndigheten är nödvändig för det allmänna intresse som myndigheten skall bevaka. Den föreslagna bestämmelsen om Försäkringsinspektionens besvärsmyndighet förtydligar till denna del regleringen.

1.20. Lagen om försäkringsbolag

16 kap. Fusion och inlösen av minoritetsaktier

13 §. Ett försäkringsbolag kan enligt kapitlets 1 § fusioneras med ett annat försäkringsbolag. För fusionen behövs enligt 13 § 1 mom. samtycke av social- och hälsovårdsministeriet. Försäkringsinspektionen beviljar samtycket med iakttagande av bestämmelserna i 18 kap. 10 a § i lagen om försäkringsbolag.

Fusionen skall enligt 2 mom. kungöras och man skall uppmana försäkringsborgenärerna i det överlåtande bolaget och under vissa förutsättningar också i det övertagande bolaget att framställa sina anmärkningar mot fusionsansökan. Försäkringsinspektionen skall enligt 4 mom. ge sitt samtycke om fusionen inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. I samband med detta har Försäkringsinspektionen rätt att föga nödvändiga villkor till samtycket. Det överlåtande och det övertagande bolaget samt den som framställer anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt har enligt 5 mom. för närvarande rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvären skall behandlas i brådslande ordning. Enligt 6 mom. har fusionen förfallit om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft.

Det föreslås att 5 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Över Försäkringsinspektionens beslut skall således besvär i första instans anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Försäkringsinspektionen får söka ändring i ett sådant beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. I momentet kvarstår också den nuvarande bestämmelsen om att besvär skall behandlas i brådslande ordning.

Samtidigt skall 1–5 mom. och mellanrubri-

ken före paragrafen ses över så att hänvisningarna till vederbörande ministerium ersätts med hänvisningar till Försäkringsinspektionen.

16 a kap. **Överlåtelse av försäkringsbeståndet**

9 §. Ett försäkringsbolag kan enligt kapitlets 1 § överlåta sitt försäkringsbestånd till ett annat försäkringsbolag. För överlåtelsen av försäkringsbeståndet behövs enligt 9 § 1 mom. samtycke av social- och hälsovårdsministeriet. Försäkringsinspektionen beviljar samtycket med iakttagande av bestämmelserna i 18 kap. 10 a § i lagen om försäkringsbolag.

Ansökan skall enligt 2 mom. kungöras och man skall uppmana försäkringsborgenärerna för försäkringar som ingår i det försäkringsbestånd som överläts och under vissa förutsättningar också för försäkringar som ingår i det övertagande försäkringsbeståndet och bolagens övriga borgenärer att framställa sina anmärkningar mot ansökan. Försäkringsinspektionen skall enligt 4 mom. ge sitt samtycke om överlåtelsen av försäkringsbeståndet inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. I samband med detta har Försäkringsinspektionen rätt att foga nödvändiga villkor till samtycket. Det överlåtande och det övertagande bolaget samt den som framställer anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt har enligt 5 mom. för närvarande rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvären skall behandlas i brådskanke ordning.

Det föreslås att 5 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Över Försäkringsinspektionens beslut skall således besvär i första instans anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Försäkringsinspektionen får söka ändring i ett sådant beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. I

momentet kvarstår också den nuvarande bestämmelsen om att besvär skall behandlas i brådskanke ordning.

Samtidigt skall 1–5 mom. ses över så att hänvisningarna till vederbörande ministerium ersätts med hänvisningar till Försäkringsinspektionen.

16 b kap. **Delning**

4 §. Ett försäkringsbolag kan enligt kapitlets 1 § delas så att ett eller flera försäkringsaktiebolag bildas. För delningsplanen behövs enligt 4 § 1 mom. samtycke av social- och hälsovårdsministeriet. Försäkringsinspektionen beviljar samtycket med iakttagande av bestämmelserna i 18 kap. 10 a § i lagen om försäkringsbolag.

Ansökan skall enligt 2 mom. kungöras och försäkringsborgenärerna i det ursprungliga bolaget skall uppmanas framställa sina anmärkningar mot ansökan om delning. Försäkringsinspektionen skall enligt 3 mom. ge sitt samtycke om delningen inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. I samband med detta har Försäkringsinspektionen rätt att foga nödvändiga villkor till samtycket. Det ursprungliga bolaget samt den som framställer anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt har enligt 4 mom. för närvarande rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvären skall behandlas i brådskanke ordning. De övertagande bolagen beviljas enligt 5 mom. koncession till den del ett försäkringsbestånd överförs på dem, om inte Försäkringsinspektionen bestämmer något annat. Enligt 6 mom. har delningen förfallit om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft.

Det föreslås att 4 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Över Försäkringsinspektionens beslut skall således besvär i första instans anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Försäkringsinspektionen får söka ändring i ett sådant beslut av Helsingfors

förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. I momentet kvarstår också den nuvarande bestämmelsen om att besvär skall behandlas i brådskande ordning.

Samtidigt skall 1–5 mom. ses över så att hänvisningarna till vederbörande ministerium ersätts med hänvisningar till Försäkringsinspektionen.

18 a kap. **Ändring av bolagsform**

4 §. För bolagsstämmans beslut om ombildande av ett försäkringsaktiebolag till ömsesidigt försäkringsbolag eller ombildande av ett ömsesidigt försäkringsbolag till försäkringsaktiebolag behövs enligt 1 mom. samtycke av social- och hälsovårdsministeriet. Försäkringsinspektionen beviljar samtycket med iakttagande av bestämmelserna i 18 kap. 10 a § i lagen om försäkringsbolag. Bolagets delägare och försäkringsborgenärer kan enligt 2 mom. framställa anmärkningar mot ansökan om fastställande av bolagsordningen. Enligt 3 mom. skall ministeriet ge sitt samtycke om ändringen av bolagsform inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar eller någon delägargrups intressen. Enligt 4 mom. har Försäkringsinspektionen rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de nämnda intressena.

Bolaget samt den som framställer anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt har enligt 5 mom. för närvarande rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvåren skall behandlas i brådskande ordning. Om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har ändringen av bolagsformen enligt 6 mom. förfallit.

Det föreslås att 5 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Över Försäkringsinspektionens beslut skall således besvär i första instans anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Försäkringsinspektionen får söka

ändring i ett sådant beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. I momentet kvarstår också den nuvarande bestämmelsen om att besvär skall behandlas i brådskande ordning.

Samtidigt skall 1–5 mom. ses över så att hänvisningarna till vederbörande ministerium ersätts med hänvisningar till Försäkringsinspektionen.

1.21. **Lagen om utländska försäkringsbolag**

84 §. *Ändringssökande.* Enligt 1 mom. söks ändring i social- och hälsovårdsministeriets beslut för närvarande hos högsta förvaltningsdomstolen.

Det föreslås att momentet skall ändras så att det i fråga om Försäkringsinspektionens beslut hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Över Försäkringsinspektionens beslut skall således besvär i första instans anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Försäkringsinspektionen får söka ändring i ett sådant beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. I fråga om social- och hälsovårdsministeriets beslut styrs ändringssökandet liksom för närvarande direkt till högsta förvaltningsdomstolen.

1.22. **Lagen om försäkringsföreningar**

8 kap. **Ändring av sammanslutningsform**

2 §. En försäkringsförening kan enligt kapitlets 1 § ombildas till ett ömsesidigt försäkringsbolag. Det ömsesidiga försäkringsbolaget behöver koncession av social- och hälsovårdsministeriet och dess bolagsordning skall fastställas av Försäkringsinspektionen.

I 2 § 1 mom. ingår bestämmelser om det kungörelse- och anmärkningsförfarande som skall iakttas i samband med att bolagsordningen fastställs. Enligt paragrafens 2 mom. skall bolagsordningen fastställas om den uppfyller de villkor som anges i lagen om

försäkringsbolag och om ändringen av sammanslutningsform inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar eller någon delägargrups intressen. Enligt 3 mom. har Försäkringsinspektionen rätt att förena fastställelsen av bolagsordningen med sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de nämnda intressena. Föreningen samt den som framställt en anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt har enligt 4 mom. för närvarande rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvären skall behandlas i brådskande ordning.

Det föreslås att 4 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Över Försäkringsinspektionens beslut skall således besvär i första instans anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Försäkringsinspektionen får söka ändring i ett sådant beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. I momentet kvarstår också den nuvarande bestämmelsen om att besvär skall behandlas i brådskande ordning.

14 kap. Fusion

11 §. En försäkringsförening kan enligt kapitlets 1 § fusioneras med en annan försäkringsförening. För fusionen behövs enligt 11 § 1 mom. Försäkringsinspektionens samtycke. Fusionen skall enligt 2 mom. kungöras och man skall uppmana försäkringsborgenärerna i den överlåtande föreningen och under vissa förutsättningar också i den övertagande föreningen att framställa sina anmärkningar mot fusionsansökan. Försäkringsinspektionen skall enligt 3 mom. ge sitt samtycke om fusionen inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. I samband med detta har Försäkringsinspektionen rätt att foga nödvändiga villkor till samtycket.

Den överlåtande och den övertagande föreningen samt den som framställer anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut

kränker hans eller hennes rätt har enligt 4 mom. för närvarande rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvären skall behandlas i brådskande ordning. Enligt 5 mom. har fusionen förfallit om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft.

Det föreslås att 4 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Över Försäkringsinspektionens beslut skall således besvär i första instans anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Försäkringsinspektionen får söka ändring i ett sådant beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. I momentet kvarstår också den nuvarande bestämmelsen om att besvär skall behandlas i brådskande ordning.

14 a kap. Överlåtelse av försäkringsbeståndet

9 §. En försäkringsförening kan enligt kapitlets 1 § överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsförening eller till ett försäkringsbolag. För överlåtelsen av försäkringsbeståndet behövs enligt 9 § 1 mom. Försäkringsinspektionens samtycke. Ansökan skall enligt 2 mom. kungöras och man skall uppmana försäkringsborgenärerna för försäkringar som ingår i det försäkringsbestånd som överläts och under vissa förutsättningar också för försäkringar som ingår i det övertagande försäkringsbeståndet att framställa sina anmärkningar mot ansökan. Försäkringsinspektionen skall enligt 3 mom. ge sitt samtycke om överlåtelsen av försäkringsbeståndet inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. I samband med detta har Försäkringsinspektionen rätt att foga nödvändiga villkor till samtycket.

Den överlåtande och den övertagande föreningen samt den som framställer anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt har enligt 4

mom. för närvarande rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvåren skall behandlas i bråds-kande ordning.

Det föreslås att 4 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Över Försäkringsinspektionens beslut skall således besvär i första instans anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Försäkringsinspektionen får söka ändring i ett sådant beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut. I momentet kvarstår också den nuvarande bestämmelsen om att besvär skall behandlas i bråds-kande ordning.

1.23. Hälsoskyddslagen

57 §. *Verkställighet*. I paragrafen ingår en bestämmelse om en myndighets rätt att föreskriva att dess beslut skall iakttas trots att ändring söks. För närvarande gäller bestämmelsen bara det fall som avses i 51 § 2 mom. i hälsoskyddslagen där den kommunala tjänsteinnehavare som har hand om övervakningen i bråds-kande fall får meddela ett förbud eller en föreskrift för att avhjälpa eller förebygga en sanitär olägenhet. Besvärmyndigheten kan dock meddela andra föreskrifter i ärendet.

Av de orsaker som framförts i propositionens allmänna motivering föreslås det att paragrafen skall kompletteras med en bestämmelse enligt vilken besvär över förvaltningsdomstolens beslut som enbart gäller verkställighet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken. Dessutom föreslås det att hänvisningen till 12 § 2 mom. skall strykas eftersom denna paragraf har upphävts genom lag 89/2000.

1.24. Kemikalielagen

56 §. *Verkställighet*. I paragrafen föreskrivs om en myndighets rätt att i vissa fall bestämma att ett beslut skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

Av de orsaker som framförts i propositionens allmänna motivering föreslås det att paragrafen skall kompletteras med en bestämmelse enligt vilken besvär över förvaltningsdomstolens beslut som enbart gäller verkställighet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken. Dessutom föreslås det att den felaktiga hänvisningen till 68 § 3 mom. skall ändras till en hänvisning till 2 mom.

1.25. Lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården

4 §. Enligt paragrafen får ändring i beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården för närvarande sökas hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden, om inte något annat stadgas särskilt.

Det föreslås att paragrafen skall ändras så att den regionala förvaltningsdomstolen skall vara första besvärinstans i stället för högsta förvaltningsdomstolen. Dessutom skall hänvisningsbestämmelsen ändras så att det i paragrafen hänvisas till den gällande allmänna lagen, dvs. till förvaltningsprocesslagen.

Till paragrafen fogas också en bestämmelse om att rättsskyddscentralen för hälsovården har rätt att anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över ett beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården. Eftersom rättsskyddscentralen för hälsovården bevakar ett viktigt allmänt intresse kan rättsskyddscentralen ha rätt att anföra besvär över förvaltningsdomstolens beslut också med stöd av den allmänna bestämmelsen i 6 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen. Enligt den har en myndighet besvärsmätt om besvärsmätten är nödvändig för det allmänna intresse som myndigheten skall bevaka. Den föreslagna bestämmelsen om besvärsmätt för rättsskyddscentralen för hälsovården förtydligar till denna del regleringen.

1.26. Mentalvårdslagen

24 §. *Ändringssökande*. I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring i beslut som

fattats med stöd av mentalvårdslagen. Bestämmelserna om ändringssökande avviker delvis från de allmänna bestämmelserna om förvaltningsbesvär. Enligt 1 mom. får ett beslut av en sjukhusläkare om att någon skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, om att patientens egendom skall omhändertas eller om att patientens kontakter skall begränsas med stöd av 22 j § 2 mom. överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Enligt 2 mom. får ett beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller om att vården skall fortsätta eller, i de fall som avses i 21 §, om att någon skall tas in på sjukhus för undersökning samt ett beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av patientens vilja, liksom även ett beslut av länsrätten i ärenden som avses i 1 mom., överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. Enligt 3 mom. får besvärsskriften i fråga om beslut som avses i 1 mom. även inlämnas till den överläkare vid sjukhuset som svarar för den psykiatriska vården eller till någon annan som utsetts till uppgiften. I 4 mom. ingår specialbestämmelser om besvärsrätten.

Det föreslås att 2 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården. I beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården får ändring således sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Rättsskyddscentralen för hälsovården har rätt att anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över ett beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården.

Det föreslås att förvaltningsdomstolens beslut som avses i 1 mom. om omhändertagande av en patients egendom eller begränsning av patientens kontakter inte skall få överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I dessa fall är det fråga om beslut som hör samman med psykiatrisk vård och som fattas på medicinsk grund, där man inte ingriper i patientens rättsliga ställning på ett

så betydande sätt att det med tanke på rättsskyddet skulle anses nödvändigt att beslutet skall kunna överklagas i två instanser.

Det föreslås att den nuvarande 3 mom. skall ändras så att besvärsskriften får inlämnas till sjukhuset också när det är fråga om sökande av ändring i beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården eller i förvaltningsdomstolens beslut.

1.27. Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

39 §. *Ändringssökande.* Enligt 1 mom. söks ändring i ett beslut som rättsskyddscentralen för hälsovården har meddelat med stöd av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården för närvarande hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. I 2 mom. föreskrivs om anförande av besvär i de fall då beslut inte har meddelats inom fastställd tid. Enligt 3 mom. skall beslut som avses i 25–30 § trots besvär verkställas omedelbart.

Det föreslås att 1 mom. skall ändras så att det i momentet hänvisas till bestämmelsen om ändringssökande i 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården. I beslut som fattas av rättsskyddscentralen för hälsovården får ändring således sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Rättsskyddscentralen för hälsovården har rätt att anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över ett beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården.

Det föreslås att bestämmelsen i 3 mom. om verkställande av beslut trots besvär skall preciseras. Momentet skall alltjämt omfatta beslut som gäller utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet (25 §), påföljder av felaktigt förfarande och brott (26 och 27 §), säkerhetsåtgärder (29 §) och överföring av journalhandlingar (30 §). Det föreslås dock att hänvisningen till 25 § skall preciseras så att det hänvisas till paragrafens 5 mom. som gäller beslut om förbud mot att utöva yrket och återkallelse av tillstånd att utöva yrket

samt förbud mot att använda en yrkesbeteckning. Hänvisningen till 27 § ändras till en hänvisning till paragrafens 1 och 4 mom. som gäller beslut om frångående av rätt att utöva yrket samt återkallelse av tillstånd att utöva yrket eller förbud mot att utöva yrket. Hänvisningen till 28 § som gäller beslut om oförmögenhet att utöva yrke och där det hänvisas till 26 § som gäller påföljder av felaktigt förfarande skall strykas såsom onödig.

Det föreslås att ett nytt 4 mom. skall fogas till paragrafen. I detta moment ingår bestämmelser om att rättsskyddscentralen för hälsovården skall ha rätt att föreskriva att beslut som meddelats med stöd av 25 § 1 eller 2 mom. skall verkställas trots besvär. Bestämmelserna i 25 § 1 och 2 mom. gäller utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan och hälsotillståndet samt yrkesskickligheten. Rättsskyddscentralen för hälsovården kan föreskriva att ett beslut skall verkställas trots att besvär anförs, om inte den förvaltningsdomstol som behandlar besvären bestämmer något annat. Rättsskyddscentralen för hälsovården kan således genom sina föreskrifter förhindra att verkställigheten av ett beslut fördröjs t.ex. i en situation där rättsskyddscentralen anser att dröjsmålet äventyrar patienters liv eller hälsa. I momentet föreskrivs också att besvären i dessa fall skall behandlas i brådskande ordning vid förvaltningsdomstolen.

I det nya 4 mom. föreskrivs också att förvaltningsdomstolens beslut som gäller ett beslut som rättsskyddscentralen för hälsovården har meddelat med stöd av 25 § 1 eller 2 mom. får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Det är i detta fall fråga om beslut genom vilka rättsskyddscentralen för hälsovården förpliktar en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården att genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus eller att genomgå arbetsprövning, ge ett arbetsprov eller genomgå förhör för utredande av hans eller hennes yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper. Genom dessa beslut ingriper man inte i en persons rättsliga ställning på ett så betydande sätt att det med tanke på rättsskyddet skulle anses nödvändigt att beslutet skall kunna överklagas i två instanser. Förut-

sättningarna för att besvärstillstånd skall beviljas anges inte i denna lag, utan de allmänna bestämmelser som föreslagits i 13 § 2 och 3 mom. i förvaltningsprocesslagen blir tillämpliga.

1.28. Lagen om privat hälso- och sjukvård

25 §. *Ändringssökande.* Enligt 1 mom. får länsstyrelsens beslut om tillhandahållande av privata hälso- och sjukvårdstjänster för närvarande överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Det föreslås att bestämmelsen skall ändras så att den hänvisar till förvaltningsprocesslagen. Ändring i länsstyrelsens beslut skall således sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. I förvaltningsdomstolens beslut skall ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

1.29. Lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård

27 §. *Ändringssökande.* Enligt 1 mom. får ändring i läkemedelsverkets beslut för närvarande sökas hos högsta förvaltningsdomstolen så som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Det föreslås att momentet skall ändras så att den regionala förvaltningsdomstolen skall vara första besvärsinstans i stället för högsta förvaltningsdomstolen. Dessutom skall hänvisningsbestämmelsen ändras så att det i paragrafen hänvisas till den gällande allmänna lagen, dvs. till förvaltningsprocesslagen.

1.30. Strålskyddslagen

65 §. *Ändringssökande.* Enligt 1 mom. får ändring i strålsäkerhetscentralens beslut med stöd av strålskyddslagen för närvarande sökas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Det föreslås att momentet skall ändras så att den regionala förvaltningsdomstolen skall vara första besvärsinstans i stället för högsta förvaltningsdomstolen. Dessutom skall hänvisningsbestämmelsen ändras så att det i paragrafen hänvisas till den gällande allmänna

lagen, dvs. till förvaltningsprocesslagen. Den föreslagna besvärsvägen överensstämmer med den besvärsväg som föreskrivs i kärnenergilagen (990/1987), eftersom beslut av strålsäkerhetscentralen enligt 75 § 2 mom. i kärnenergilagen i första instans överklagas hos förvaltningsdomstolen.

1.31. Civiltjänstlagen

53 §. *Sökande av ändring i civiltjänstcentralens beslut.* Förvaltningsdomstolens beslut som meddelats med anledning av besvär som anförts över civiltjänstcentralens beslut får för närvarande utan begränsningar överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvären gäller i dessa fall oftast ansökningar om uppskov eller befrielse, för vilkas del det i 2 mom. bestäms att besvär rörande beslutet inte utgör hinder för inledande av tjänstgöringen. Beträffande värnpliktiga anföras besvär över motsvarande ärenden hos centralnämnden för uppstånds-ärenden, i vars beslut ändring inte får sökas genom besvär.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. skall fogas till paragrafen. Enligt detta moment krävs det besvärstillstånd för att besvär över förvaltningsdomstolens beslut skall få anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Förutsättningarna för att besvärstillstånd skall beviljas anges inte i denna lag, utan de allmänna bestämmelser som föreslagits i 13 § 2 och 3 mom. i förvaltningsprocesslagen blir tillämpliga.

55 §. *Sökande av ändring i disciplinstraff.* De disciplinstraff som avses i civiltjänstlagen är varning, arbete utöver den ordinarie arbetstiden och fråntagande av dagpenning. Enligt 1 mom. får en civiltjänstgörare som har påförts disciplinstraff för närvarande söka ändring i beslutet om straff genom besvär hos den länsrätt till vars domkrets tjänstgöringsstället hör. Besvären skall dock anföras hos högsta förvaltningsdomstolen om tjänstgöringsstället är en myndighet vars beslut i allmänhet skall överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut i ett disciplinärt ärende får enligt 3 mom. verkställas trots att det inte vunnit laga kraft.

Det föreslås att 1 mom. skall ändras så att besvär över disciplinstraff i första instans skall anföras hos den regionala förvaltningsdomstolen också i de fall där tjänstgöringsstället är en myndighet vars beslut vanligtvis överklagas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Ändringen gäller t.ex. de fall där civiltjänst utförs vid ett ministerium. Förvaltningsdomstolen lämpar sig även i dessa fall bättre som första besvärinstans än högsta förvaltningsdomstolen bl.a. eftersom det kan finnas behov av att ordna muntlig förhandling i disciplinära ärenden.

När det gäller civiltjänstärenden är disciplinstraffen i allmänhet inte förknippade med ett sådant rättsskyddsbehov som skulle motivera en obegränsad rätt att anföra fortsatta besvär. Därför föreslås det att paragrafen skall kompletteras med ett nytt 4 mom., enligt vilket det krävs besvärstillstånd för att besvär över förvaltningsdomstolens beslut skall få anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Förutsättningarna för att besvärstillstånd skall beviljas anges inte i denna lag, utan de allmänna bestämmelser som föreslagits i 13 § 2 och 3 mom. i förvaltningsprocesslagen blir tillämpliga.

56 §. *Sökande av ändring i beslut om utlämnande av uppgifter.* Om en civiltjänstcentral eller ett tjänstgöringsställe har vägrat lämna ut uppgifter ur sitt register över civiltjänstgörare, kan den som bett om uppgifterna enligt 1 mom. söka ändring i beslutet genom besvär hos arbetsministeriet.

I ärenden som gäller utlämnande av uppgifter anföras vanligtvis besvär hos en allmän förvaltningsdomstol. Det föreslås att momentet skall ändras så att besvär över beslutet skall anföras hos den regionala förvaltningsdomstolen på samma sätt som i andra motsvarande ärenden.

1.32. Avfallslagen

66 §. *Ändringsökande.* I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring i ett beslut som meddelats med stöd av avfallslagen. Ändring söks enligt förvaltningsprocesslagen. Ändring i beslut som gäller de kommunala avfallshanteringsbestämmelserna samt i beslut som gäller den taxa som utvisar grunderna för bestämmande av avfallsavgiften söks

dock enligt kommunallagen. Möjligheterna att söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen i ärenden som avses i avfallslagen har för närvarande inte begränsats på något sätt.

Föreskrifter om de allmänna grunderna för bestämmande av avfallsavgiften ingår i 29 §. De detaljerade grunderna för avfallsavgiften ingår i den i 30 § avsedda taxa som skall antas av kommunen. Om betalning och återbäring av kommunal avfallsavgift föreskrivs i 33 §. Ärenden som gäller betalning av avfallsavgift är i allmänhet inte förknippade med betydande juridiska problem och de är i allmänhet inte heller av någon stor ekonomisk betydelse. De är således inte förknippade med ett sådant rättsskyddsbehov som skulle motivera en obegränsad rätt att anföra fortsatta besvär.

Därför föreslås det att ett nytt 3 mom. skall fogas till paragrafen. Enligt detta moment krävs det besvärstillstånd för att besvär över förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller betalning av avfallsavgift skall få anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Detsamma gäller grundbesvär i fråga om avfallsavgift enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/1961). Förutsättningarna för att besvärstillstånd skall beviljas anges inte i denna lag, utan de allmänna bestämmelser som föreslagits i 13 § 2 och 3 mom. i förvaltningsprocesslagen blir tillämpliga.

67 §. *Verkställighet.* I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av denna lag. Av de orsaker som framförts i propositionens allmänna motivering föreslås det att paragrafen skall kompletteras med ett nytt 3 mom., i vilket det föreskrivs att besvär över förvaltningsdomstolens beslut som enbart gäller verkställighet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken.

1.33. Markanvändnings- och bygglagen

144 §. *Rätt att påbörja arbeten.* Enligt 1 mom. kan tillståndsmyndigheten under vissa förutsättningar ge tillstånd att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd innan beslutet har vunnit laga kraft. Enligt 2 mom. skall sökanden ställa godtagbar säker-

het för ersättande av de olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka. Besvärmyndigheten kan dock förbjuda att beslutet verkställs. Enligt 3 mom. gäller skyldigheten att ställa säkerhet inte staten, kommuner eller samkommuner.

För närvarande kan beslutet om tillstånd att påbörja arbeten också meddelas separat i förhållande till det egentliga tillståndet. Detta kan leda till två separata processer för ändringssökande. Möjligheten att när som helst under den tid som huvudsaken är under behandling vid besvärmyndigheten bevilja tillstånd att påbörja arbeten orsakar lätt förvirring och komplicerar ärendets behandling. Det är också oklart om den som anfört besvär över huvudsaken kan yrka på att verkställigheten skall förbjudas under den tid besvären behandlas, om han eller hon inte särskilt anfört besvär över rätten att påbörja arbeten.

Det föreslås att bestämmelserna i 1 mom. om rätten att påbörja arbeten skall preciseras. För att man skall kunna bevilja tillstånd att påbörja arbeten krävs det att det finns en grundad anledning till det samt att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt. Utgångspunkten är att beslutet om rätt att påbörja arbeten skall fattas i samband med det egentliga tillståndsbeslutet eller något annat liknande beslut. Målet är att förfarandet skall göras klarare så att ett tudelat ändringssökande kan förhindras.

Till 1 mom. flyttas också den bestämmelse som för närvarande ingår i 2 mom. om att fullföljdsdomstolen kan förbjuda verkställigheten av ett beslut om tillstånd att påbörja arbeten. Domstolen kan också upphäva eller ändra en föreskrift om rätten att påbörja arbeten. Fullföljdsdomstolens behörighet är inte beroende av om ett yrkande som gäller rätten att påbörja arbeten betraktas som ett besvär-ärende eller som en sådan fråga om verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet som hör samman med huvudsaken.

Till 1 mom. fogas också, av de orsaker som framförts i propositionens allmänna motivering, en bestämmelse enligt vilken besvär över förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som enbart gäller verkställighet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken.

Bestämmelsen i 2 mom. om ställande av säkerhet kvarstår i sin nuvarande form.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. skall fogas till paragrafen. Enligt detta moment kan rätt att påbörja arbeten, under de förutsättningar som anges i 1 mom., också beviljas på särskild ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 14 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet skall fattas inom 30 dagar efter besvärstidens utgång. På meddelande av beslut tillämpas vad som bestäms i 142 § om meddelande av tillståndsbeslut efter anslag. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring skall också omedelbart underrättas om att det beviljats rätt att påbörja arbeten. Den som har anfört besvär över huvudsaken får hos förvaltningsdomstolen yrka på att det avgörande som gäller rätt att påbörja arbeten skall ändras eller upphävas utan att han eller hon särskilt anfört besvär över det.

De föreslagna bestämmelserna i 3 mom. garanterar den som ansöker om tillstånd en möjlighet att ansöka om rätt att påbörja arbeten ännu efter besvärstidens utgång, i det skede då han eller hon blivit medveten om att besvär har anförts över huvudsaken. I och med att klara tidsfrister uppställs minskar dock den rättsliga osäkerhet som är förknippad med det nuvarande förfarandet.

Paragrafens nuvarande 3 mom. skall bli 4 mom.

1.34. Markttäktslagen

21 §. *Iakttagande av beslut som inte vunnit laga kraft.* Enligt 1 mom. kan täktverksamhet inledas när tillståndsbeslutet har vunnit laga kraft. Enligt 2 mom. kan tillståndsmyndigheten dock under vissa förutsättningar meddela tillstånd att ta substanser innan tillståndsbeslutet har vunnit laga kraft. I beslut som tillsynsmyndigheten har fattat om tvångsutförande kan det enligt 3 mom. föreskrivas att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft. Besvärsmyndigheten kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet.

Det föreslås att bestämmelserna om inledande av täktverksamhet skall preciseras på motsvarande sätt som bestämmelserna i 144 § i markanvändnings- och bygglagen. De föreslagna tidsfristerna är också desamma som i motsvarande paragraf i markanvändnings-

och bygglagen.

Det föreslås att till 2 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om meddelande av tillstånd till täktverksamhet innan tillståndet vunnit laga kraft utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning bestäms närmare bl.a. om de faktorer som skall beaktas vid tillståndsprövning, om tillståndsbestämmelser och anmälan om tillstånd.

Av de orsaker som framförts i propositionens allmänna motivering fogas till paragrafens nuvarande 3 mom. en bestämmelse enligt vilken besvär över förvaltningsdomstolens beslut som enbart gäller verkställighet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken. Momentet flyttas samtidigt och blir ett nytt 4 mom.

1.35. Vattenlagen

2 kap. Allmänna stadganden om bygande i vattendrag

26 § och 26 a §. I 2 kap. 26 § i vattenlagen ingår bestämmelser om tillstånd att inleda arbeten. Miljötillståndsverket kan under vissa förutsättningar ge sökanden rätt att redan innan beslutet vunnit laga kraft inleda arbeten och vidta vissa åtgärder för att genomföra företaget.

Det föreslås att bestämmelserna om tillstånd att inleda arbeten skall preciseras. Förslagen motsvarar de ändringar som i en separat proposition föreslås i miljöskyddslagen. Den föreslagna 26 a § avviker från den motsvarande bestämmelse som föreslås bl.a. i markanvändnings- och bygglagen, eftersom det i vattenlagen inte föreskrivs om någon absolut tidsgräns för fattandet av beslut om tillstånd att inleda arbeten. Detta beror på att förvaltningsmyndigheten vid ändringssökande enligt vattenlagen hör parterna innan handlingarna sänds till Vasa förvaltningsdomstol.

Av de orsaker som framförts i propositionens allmänna motivering fogas till 26 § 6 mom. en bestämmelse enligt vilken besvär över förvaltningsdomstolens beslut som enbart gäller verkställighet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken.

17 kap. Ändringssökande

2 §. I paragrafen föreskrivs om miljötillståndsverkets skyldighet att delge besvären för avgivande av bemötande och om att besvärshandlingarna, bemötandena samt övriga handlingar skall tillställas fullföljdsdomstolen.

Det föreslås att 1 mom. skall preciseras så att de besvärshandlingar som ansluter sig till miljötillståndsverkets beslut skall vara offentligt framlagda i kommunen under 14 dagar efter besvärstidens utgång. Dessutom kompletteras momentet så att besvär skall offentliggöras genom kungörelse på myndighetens anslagstavla och på de berörda kommunernas anslagstavlur. Ändringarna motsvarar de ändringar som i en separat proposition föreslås i miljöskyddslagen.

Också 2 mom. skall preciseras. Miljötillståndsverket kan vid behov ge ett utlåtande om besvären. Ändringarna motsvarar de ändringar som i en separat proposition föreslås i miljöskyddslagen.

Till paragrafen skall fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket ändring i ett av miljötillståndsverket beviljat särskilt tillstånd att inleda arbeten söks i enlighet med förvaltningsprocesslagen. Vid ändringssökandet tillämpas härvid varken paragrafens 1 eller 2 mom. Besvärsskriften sänds inte till miljötillståndsverket utan till Vasa förvaltningsdomstol. Ändringarna motsvarar de ändringar som i en separat proposition föreslås i miljöskyddslagen.

3 §. Enligt denna paragraf skall de handlingar som ansluter sig till besvär som anförts över ett beslut av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten vara offentligt framlagda och tillställas fullföljdsdomstolen.

För att ärendenas behandling skall för snabbas föreslås det att den i 2 mom. angivna 30 dagars tid under vilken handlingarna skall vara offentligt framlagda skall förkortas till 14 dagar. Besvären behöver inte kungöras, eftersom de beslut av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten som avses i vattenlagen är av fastighetsekonomisk natur och parterna redan är kända. I paragrafen kvarstår bestämmelsen om att den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten för avgivande av bemötande skall delge parterna besvären så som

föreskrivs i lagen om delgivning i förvaltningsärenden, om detta inte är uppenbart onödigt. Om delgivning i förvaltningsärenden föreskrivs nuförtiden i förvaltningslagen. Enligt 54 § 1 mom. i förvaltningslagen skall ett beslut delges en part och andra kända som har rätt att söka rättelse i det eller att överklaga det genom besvär. Enligt vattenlagens bestämmelse begränsas delgivningen dock till parterna, så till denna del tillämpas bestämmelsen i vattenlagen i stället för 54 § 1 mom. i förvaltningslagen.

Dessutom preciseras 3 mom. så att bemötanden och övriga handlingar skall tillställas Vasa förvaltningsdomstol utan dröjsmål.

9 §. Enligt 1 mom. kan Vasa förvaltningsdomstol på sökandens begäran i sitt beslut föreskriva att verksamheten trots att besvär anförts under vissa förutsättningar och med iakttagande av vissa begränsningar får inledas. Det är fråga om en specialbestämmelse med stöd av vilken fullföljdsdomstolen kan tillåta att dess eget beslut skall iakttas trots att besvär anförts hos högsta förvaltningsdomstolen.

Det föreslås att 1 mom. skall ändras och förtydligas så att tillstånd att inleda arbeten inte skall kunna beviljas separat utan bara i samband med det beslut som meddelas i huvudsaken. Ett yrkande på att rätten att inleda arbeten skall upphävas skall också framställas samtidigt som besvär anförts över huvudsaken. Verksamheten kan tillåtas uttryckligen med iakttagande av förvaltningsdomstolens beslut. Förvaltningsdomstolen kan t.ex. med anledning av ändringssökande ändra de tillståndsvillkor som fogats till ett tillståndsbeslut. I detta fall kan högsta förvaltningsdomstolen besluta att en föreskrift skall upphöra att gälla. Besvär över en föreskrift som meddelats av förvaltningsdomstolen kan således anföras bara i samband med huvudsaken, men högsta förvaltningsdomstolen har till uppgift att pröva om begäran skall avgöras separat eller i samband med huvudsaken. Därför finns det inte behov av att förbjuda besvär över förvaltningsdomstolens verkställighetsföreskrifter.

12 §. Paragrafen innehåller särskilda bestämmelser om verkställighet av beslut som inte har vunnit laga kraft. Enligt paragrafen tillämpas bestämmelserna i 6 kap. i förvalt-

ningsprocesslagen inte på verkställighet av beslut som inte har vunnit laga kraft, om inte något annat följer av denna lag.

Det föreslås att bestämmelsen skall preciseras så att den endast utgör hinder för sådan verkställighet av tillstånd att inleda arbeten enligt speciallagstiftningen som sker med stöd av den allmänna bestämmelsen i förvaltningsprocesslagen, utan säkerhet och andra villkor som anges i speciallagstiftningen.

21 kap. Särskilda stadganden

3 §. Paragrafen gäller användande av förvaltningsväng. Enligt dess 3 mom. kan miljötillståndsverket under vissa förutsättningar bestämma att ett beslut skall verkställas oberoende av att ändring söks. Besvärsmyndigheten kan föreskriva något annat i ärendet. Av de orsaker som framförts i propositionens allmänna motivering fogas till momentet en bestämmelse om att besvär över förvaltningsdomstolens beslut som enbart gäller verkställighet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

3. Lagstiftningsordning

De föreslagna lagarna kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning. De föreslagna utvidgningarna av besvärstillståndssystemet gäller situationer där en part har haft rätt att

få sitt ärende prövat hos förvaltningsdomstolen. Detsamma gäller förbudet mot särskilda besvär över beslut som gäller verkställighet samt det besvärsförbud som föreslagits i ment alvårdslagen och som gäller anförande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över förvaltningsdomstolens beslut om omhändertagande av en patients egendom eller begränsning av patientens kontakter. De föreslagna bestämmelserna uppfyller således kravet i 21 § i grundlagen på att var och en skall ha rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter eller skyldigheter behandlat vid en domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Enligt 20 § i grundlagen skall det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Rätten att söka ändring i beslut som gäller den egna livsmiljön kan också anses höra till de påverkningsmöjligheter som avses i bestämmelsen. De föreslagna bestämmelserna står emellertid inte i strid med 20 § i grundlagen. Förbudet mot att anföras särskilda besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över verkställigheten av ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen som påverkar miljön begränsar inte möjligheterna att söka ändring i huvudsaken. Det centrala syftet med att förbjuda särskilda besvär över verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet är att försnabba huvudsakens behandling, så att behandlingen av ett ärende som är anhängigt vid förvaltningsdomstolen inte avbryts på grund av en särskild besvärprocess gällande verkställigheten.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 13 och 79 § i förvaltningsprocesslagen**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 13 § i förvaltningsprocesslagen av den 26 juli 1996 (586/1996) nya 2–4 mom. samt till 79 § ett nytt 3 mom. som följer:

13 §

Begränsning av besvärsrätten

Om besvärstillstånd krävs för sökande av ändring i förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen, beviljas besvärstillstånd om

1) det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,

2) det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller om

3) det finns något annat vägande skäl för att bevilja besvärstillstånd.

Besvärstillstånd kan även beviljas så att det gäller endast en del av förvaltningsdomstolens överklagade beslut.

Om besvär inte får anföras över ett avgörande i huvudsaken eller om besvärstillstånd

krävs för anförande av besvär, gäller motsvarande begränsning också anförande av besvär över ett avgörande som sammanhänger med huvudsaken.

79 §

Besvär över annat beslut än det som avslutar behandlingen

Med avvikelse från 1 mom. 4 punkten får besvär dock inte anföras särskilt över ett beslut som förvaltningsdomstolen har fattat under handläggningen av ärendet och genom vilket verkställigheten av det överklagade beslutet förbjuds eller avbryts.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av 7 och 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 26 mars 1999 om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 7 § 1 mom., sådant det lyder delvis i lag 1424/2001, och 12 § 3 mom. samt *fogas* till 12 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. och det ändrade 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

7 §

Sakkunnigledamöter

I förvaltningsdomstolen deltar en sakkunnigledamot i behandlingen och avgörandet av

1) ärenden enligt barnskyddslagen (683/1983) som gäller omhändertagande av barn, placering i vård utom hemmet, upphörande av omhändertagande eller begränsning av kontakterna,

2) ärenden enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) som gäller meddelande av specialomsorger och fortsatta specialomsorger mot den berördas egen vilja,

3) ärenden som gäller beslut om att någon enligt mentalvårdslagen (1116/1990) skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, om att hans eller hennes egendom skall omhändertas eller om att kontakterna skall begränsas,

4) ärenden som gäller beslut enligt vilket någon i enlighet med 11 eller 12 § lagen om missbrukarvård (41/1986) oberoende av sin vilja skall intas för vård samt frågor som avses i 13 § i nämnda lag, samt

5) ärenden som avses i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986).

12 §

Domförhet

Vid behandlingen av ärenden som avses i 7 § ingår minst två lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot i sammansättningen. Förvaltningsdomstolen kan dock avgöra ett ärende som avses i 7 § i en sammansättning med fyra ledamöter, vilken består av tre lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot, om en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver det.

Om yrkanden som framställts i besvär eller i något annat förvaltningsprocessuellt ärende har återtagits helt, kan en ledamot ensam fatta beslut med anledning av detta. En ledamot kan också ensam avgöra ett ärende där det är fråga om huruvida besvären eller något annat förvaltningsprocessuellt ärende har anhänggjorts inom utsatt tid. En ledamot kan ensam fatta beslut om att muntlig förhandling skall hållas eller syn förrättas i ärendet samt fatta de avgöranden som gäller genomförandet av dessa förfaranden och även besluta om andra åtgärder som hänför sig till ärendets förberedelse.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om Högsta förvaltningsdomstolen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 juli 1918 om Högsta förvaltningsdomstolen (74/1918) 8 § 2 mom.,
 sådant det lyder i lag 107/2000, samt
fogas till 8 § ett nytt 3 mom. som följer:

8 §

Högsta förvaltningsdomstolen kan med tre ledamöter behandla och avgöra

- 1) ärenden som gäller besvärstillstånd och yrkanden som har samband med det,
- 2) ärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat förordnande om verkställigheten,
- 3) ärenden som gäller rättshjälp,
- 4) ärenden i vilka besvären eller ansökan har återtagits eller i vilka det är fråga om huruvida ändring har sökts inom utsatt tid eller med iakttagande av föreskriven form eller

trots besvärsförbud samt yrkanden som har samband med sådana ärenden, samt

5) ärenden som gäller extraordinärt ändringssökande, om ansökan enhälligt avslås eller avvisas, och yrkanden som har samband med sådana ärenden.

I de fall som avses i 2 mom. 1–4 punkten kan ärendet behandlas och avgöras utan de sakkunnigledamöter som enligt denna eller någon annan lag hör till den ordinarie sammansättningen vid avgörande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 maj 1999 om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)
33 § 1 mom. som följer:

33 §

Ändringssökande

Ändring i ett myndighetsbeslut som avses i denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, om inte något annat följer av 2 mom. Ändring i ett beslut som fattats av riksdagens ämbetsverk, statsrådet eller ministerierna eller av ett sådant organ i Finlands Bank eller Folkpensionsanstalten som har utsetts av riksdagen, liksom i ett beslut av

en myndighet som hör till deras centralförvaltning, söks dock genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I övrigt iakttas vid ändringssökandet förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

5.

Lag**om ändring av 5 kap. i ärvdabalken**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 kap. i ärvdabalken av den 5 februari 1965 (40/1965) en ny 2 a § som följer:

5 kap

Om statens rätt till arv

2 a §

I ett beslut som statskontoret meddelat med stöd av 2 § i detta kapitel söks ändring hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som förvaltningsdomstolen

meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

6.

Lag**om ändring av 118 § i skjutvapenlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen av den 9 januari 1998 (1/1998) 118 § 1 mom., sådant det lyder i lag 601/2001, som följer:

118 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som inrikesministeriet meddelat med stöd av 32–35, 35 a, 36, 37 eller 64 § i denna lag söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen samt i andra beslut som meddelats med stöd av denna lag genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I förvaltningsdomstolens be-

slut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

7.

Lag**om ändring av lagen om avgiftsbefrielse**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 4 juli 1980 om avgiftsbefrielse (529/1980) en ny 2 a § som följer:

2 a §
I ett beslut som statskontoret meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltnings-

domstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

8.

Lag**om ändring av lagen om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 13 augusti 1976 om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund (680/1976) en ny 9 §, i stället för den 9 § som upphävts genom lag 623/1994, som följer:

9 §
I ett beslut som förvaltningsdomstolen meddelat i ett ärende som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Vid ändringssökandet tillämpas vad som bestäms i 70 § 2 och 3 mom. samt 71 § i lagen om be-

skattningsförfarande (1558/1995).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

9.

Lag**om ändring av 37 § i lagen om växtförädlarrätt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1992 om växtförädlarrätt (789/1992) 37 § 3 mom. som följer:

37 § _____ gen (586/1996).

Ändringssökande

I registermyndighetens beslut söks ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocessla-

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

10.

Lag**om ändring av 4 g § i lagen om bekämpningsmedel**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 23 maj 1969 om bekämpningsmedel (327/1969) 4 g §, sådan den lyder i lag 1204/1994, som följer:

4 g § _____

I bekämpningsmedelsnämndens beslut söks ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

11.**Lag****om ändring av 5 § i lagen om jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 4 december 1992 om jord- och skogsbruksministeriets informations-
tjänstcentral (1200/1992) 5 § som följer:

Ändringssökande

5 §

Ändring i beslut av informationstjänstcentralen söks, om inte något annat bestäms i lag, genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

12.**Lag****om ändring av 6 § i lagen om kontrollcentralen för växtproduktion**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 4 december 1992 om kontrollcentralen för växtproduktion (1201/1992) 6 § som följer:

6 § gen (586/1996).

Ändringssökande

Ändring i beslut av kontrollcentralen söks, om inte något annat bestäms i lag, genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocessla-

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

13.**Lag****om ändring av 52 § i djurskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i djurskyddslagen av den 4 april 1996 (247/1996) 52 § som följer:

52 § som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

Verkställighet

I beslut som fattas med stöd av 28, 42–44 eller 46 § får föreskrivas att beslutet skall följas trots att ändring söks, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. Över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

14.**Lag****om ändring av 91 § i luftfartslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i luftfartslagen av den 3 mars 1995 (281/1995) 91 § som följer:

91 §

Ändringssökande

tvångsutförande skall beslutet dock iakttas trots att besvär har anförts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Ändring i beslut som kommunikationsministeriet eller Luftfartsverket har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Med undantag för beslut som gäller byggnadstillstånd, vite och hot om

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

15.**Lag****om ändring av 3 § i lagen om Luftfartsverket**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 14 december 1990 om Luftfartsverket (1123/1990) 3 § 3 mom. som följer:

3 §

Ordnande av myndighetsuppgifterna

gen (586/1996).

Ändring i Luftfartsverkets beslut i myndighetsärenden får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i förvaltningsprocessla-

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

16.

Lag**om ändring av 36 § i lagen om statens televisions- och radiofond**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 36 § i lagen av den 9 oktober 1998 om statens televisions- och radiofond (745/1998) ett nytt 3 mom. som följer:

36 §

Ändringssökande

förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I förvaltningsdomstolens beslut om retroaktiv televisionsavgift eller kontrollavgift som meddelats med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

17.

Lag**om ändring av 5 § i lagen om patent- och registerstyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 26 juni 1992 om patent- och registerstyrelsen (575/1992) 5 § 2 mom. som följer:

5 §

Ändringssökande

nom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i patent- och registerstyrelsens beslut i ett ärende som inte ankommer på patent- och registerstyrelsens besvärsnämnd får, om inte något annat föreskrivs, sökas g-

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

18.**Lag****om ändring av 8 § i lagen om behandling av besvär s ärenden vid patent- och registerstyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 26 juni 1992 om behandling av besvär s ärenden vid patent- och registerstyrelsen (576/1992) 8 § 1 mom. som följer:

8 §

fick del av beslutet.

Ärenden som behandlas av högsta förvaltningsdomstolen

Ändring i besvär snämndens beslut får, om inte något annat föreskrivs, sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen inom 60 dagar från den dag då ändringssökanden

Denna lag träder i kraft den 20 .
 På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

19.**Lag****om ändring av 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 29 januari 1999 om Försäkringsinspektionen (78/1999) 6 § som följer:

6 §

Över Försäkringsinspektionens beslut får besvär anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag. Utöver vad som i lag annars bestäms om vem som får anföras besvär, får Försäkringsinspektionen söka ändring i ett beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vil-

ket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut.

Denna lag träder i kraft den 20 .
 På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

20.

Lag**om ändring av lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 16 kap. 13 § och mellanrubriken före paragrafen, 16 a kap. 9 §, 16 b kap. 4 § samt 18 a kap. 4 §, sådana de lyder, 16 kap. 13 § och 16 a kap. 9 § i lagarna 611/1997 och 305/1998 samt 16 b kap. 4 § och 18 a kap. 4 § i nämnda lag 305/1998, som följer:

16 kap

Fusion och inlösen av minoritetsaktier*Försäkringsinspektionens samtycke*

13 §

Inom två månader efter det bolagen har godkänt fusionsplanen skall de ansöka om Försäkringsinspektionens samtycke till fusionsplanen och om fastställelse av den ändring av bolagsordningen som fusionen kräver samt, vid kombinationsfusion, av den nya bolagsordningen.

När det gäller ansökan om fusion skall Försäkringsinspektionen, om den inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det övertagande bolagets bekostnad låta kungöra saken i den officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer i det överlåtande bolaget som önskar framställa anmärkningar mot ansökningen uppmanas framställa dem till Försäkringsinspektionen inom en av inspektionen utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Kungörelse skall utfärdas också på försäkringsborgenärerna i det övertagande bolaget, om fusionen enligt ett utlåtande som avses i 6 § är ägnad att äventyra betalningen av bolagets skulder. Försäkringsinspektionen skall förplikta det överlåtande bolaget att utan dröjsmål underätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det överlåtande bolagets hemort samt dessutom enligt vad Försäkringsinspektionen vid behov bestämmer.

Försäkringsinspektionen skall be konkur-

rensverket om ett utlåtande över en sådan ansökan som avses i 1 mom., om det arrangering som avses i ansökan omfattas av den tillsyn över företagsförvärv som avses i lagen om konkurrensbegränsningar.

Försäkringsinspektionen skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. Försäkringsinspektionen har rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det överlåtande och det övertagande bolaget samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över Försäkringsinspektionens beslut hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999). Besvär skall behandlas i brådskanke ordning.

Om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har fusionen förfallit.

16 a kap

Överlåtelse av försäkringsbeståndet

9 §

Inom två månader efter det bolagen har godkänt planen för överlåtelse av försäkringsbeståndet skall de ansöka om Försäkringsinspektionens samtycke till planen och

om fastställelse av den ändring av bolagsordningen som överlåtelsen av försäkringsbeståndet kräver.

När det gäller ansökan om överlåtelse av försäkringsbeståndet skall Försäkringsinspektionen, om den inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det övertagande bolagets bekostnad låta kungöra saken i den officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer för försäkringar som ingår i det försäkringsbestånd som överlåts vilka önskar framställa anmärkningar mot ansökningsuppgiften framställa dem till Försäkringsinspektionen inom en av inspektionen utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Kungörelsen skall också utfärdas på övriga försäkringsborgenärer i det överlåtande bolaget, om överlåtelsen av försäkringsbeståndet enligt ett utlåtande som avses i 4 § är ägnad att äventyra betalningen av det överlåtande bolagets skulder. Kungörelsen skall också utfärdas på försäkringsborgenärerna i det övertagande bolaget, om överlåtelsen av försäkringsbeståndet enligt det sagda utlåtandet är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. Försäkringsinspektionen skall förplikta det överlåtande bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det överlåtande bolagets hemort samt dessutom enligt vad Försäkringsinspektionen vid behov bestämmer.

Försäkringsinspektionen skall be konkurrensverket om ett utlåtande över en sådan ansökan som avses i 1 mom., om det arrangemang som avses i ansökan omfattas av den tillsyn över företagsförvärv som avses i lagen om konkurrensbegränsningar.

Försäkringsinspektionen skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. Försäkringsinspektionen har rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det överlåtande och det övertagande bolaget samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över Försäkringsinspektionens beslut hos Helsingfors förvaltningsdomstol

enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen. Besvär skall behandlas i brådskanke ordning.

16 b kap

Delning

4 §

Inom två månader efter att delningsplanen har godkänts skall det ursprungliga bolaget ansöka om Försäkringsinspektionens samtycke till delningsplanen och om fastställelse av de övertagande bolagens bolagsordning, om det övertagande bolaget är ett försäkringsbolag, samt, i fråga om en delning som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten, fastställelse av den ändring av bolagsordningen som delningen kräver.

När det gäller ansökan om delning skall Försäkringsinspektionen, om den inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det ursprungliga bolagets bekostnad låta kungöra saken i den officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer i det ursprungliga bolaget som önskar framställa anmärkningar mot ansökningsuppgiften framställa dem till Försäkringsinspektionen inom en av inspektionen utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Försäkringsinspektionen skall förplikta det ursprungliga bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det ursprungliga bolagets hemort samt dessutom enligt vad Försäkringsinspektionen vid behov bestämmer.

Försäkringsinspektionen skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. Försäkringsinspektionen har rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det ursprungliga bolaget samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över Försäkringsinspektionens beslut hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsin-

spektionen. Besvär skall behandlas i bråds-kande ordning.

Vid delning beviljas övertagande bolag koncession till den del ett försäkringsbestånd överförs på dem vid delningen, om inte Försäkringsinspektionen bestämmer något annat. Vid en delning enligt 1 § 2 mom. 2 punkten förblir det överlåtande bolagets koncession i kraft endast till den del bolaget behåller ett försäkringsbestånd, om inte Försäkringsinspektionen bestämmer något annat. Till en ansökan enligt 1 mom. skall fogas ett förslag till koncession som avses i detta moment.

Om samtycke inte har sökts inom föreskri-ven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har delning-
en förfallit.

18 a kap

Ändring av bolagsform

4 §

Till ett bolagsstämmobeslut som avser ombildande av ett försäkringsaktiebolag till ömsesidigt försäkringsbolag eller ombil-dande av ett ömsesidigt försäkringsbolag till försäkringsaktiebolag skall ansökas om Försäkringsinspektionens samtycke. Till an-sökan skall fogas ett av bolagsstämman god-känt förslag till ändring av bolagsordningen vilket föranletts av ändringen av bolagsfor-men.

Försäkringsinspektionen skall, om den inte anser att ansökan utan vidare utredningar skall avslås, på bolagets bekostnad kungöra

ansökan i den officiella tidningen. I kungö-relsen skall de delägare och försäkringsbor-
genärer i bolaget som önskar framställa an-märkningar mot ansökan uppmanas framstäl-la dem till Försäkringsinspektionen inom en av inspektionen utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Försäkringsinspektio-nen skall förplikta bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på bolagets hemort samt dessutom enligt vad Försäkringsinspek-tionen vid behov bestämmer.

Försäkringsinspektionen skall ge sitt sam-tycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna om-fattar eller någon delägargrups intressen.

Försäkringsinspektionen har rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller delägargrup-pernas intressen.

Bolaget samt den som framställer anmärk-ning får anföra besvär över Försäkringsin-spektionens beslut hos Helsingfors förvalt-ningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen. Besvär skall behandlas i bråds-kande ordning.

Om samtycke inte har sökts inom föreskri-ven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har ändring-
en av bolagsformen förfallit.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvalt-ningsmyndighet före denna lags ikraftträdan-de tillämpas vid ändringssökandet de be-stämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

21.**Lag****om ändring av 84 § i lagen om utländska försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 mars 1995 om utländska försäkringsbolag (398/1995) 84 § 1 mom.,
sådan den lyder i lag 359/2002, som följer:

84 §
Ändring i beslut som social- och hälsovårdsministeriet har meddelat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I beslut som Försäkringsinspektionen har meddelat med stöd av denna lag söks ändring genom besvär hos Helsingfors förvaltnings-

domstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999).

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

22.**Lag****om ändring av lagen om försäkringsföreningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 31 december 1987 om försäkringsföreningar (1250/1987) 8 kap. 2 § 4 mom., 14 kap. 11 § 4 mom. och 14 a kap. 9 § 4 mom., sådana de lyder i lag 340/2002, som följer:

8 kap
Ändring av sammanslutningsform

2 §

Föreningen samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över beslutet hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999). Besvären skall behandlas i brådskande ordning.

14 kap

Fusion

Försäkringsinspektionens samtycke

11 §

Den överlåtande och den övertagande föreningen samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över beslutet hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen. Besvären skall behandlas i brådskande ord-

ning.

14 a kap

Överlåtelse av försäkringsbeståndet

9 §

Den överlåtande och den övertagande föreningen samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över beslutet hos Helsing-

fors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen. Besvären skall behandlas i brådskande ordning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

23.

Lag

om ändring av 57 § i hälsoskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i hälsoskyddslagen av den 19 augusti 1994 (763/1994) 57 §, sådan den lyder i lag 777/1996, som följer:

57 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av 51 § 2 mom. kan det föreskrivas att beslutet skall iakttas trots att ändring söks, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen som

enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

24.**Lag****om ändring av 56 § i kemikalielagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kemikalielagen av den 14 augusti 1989 (744/1989) 56 §, sådan den lyder i lag 1198/1999, som följer:

56 §

Verkställighet

som enbart gäller verkställighet får besvär
anföras hos högsta förvaltningsdomstolen
endast i samband med huvudsaken.

I ett beslut som fattats med stöd av 29 §, 33 § 2 mom., 42, 45 eller 46 §, 66 § 1 mom. eller 68 § 2 mom. kan det bestämmas att beslutet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

25.**Lag****om ändring av 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 27 november 1992 om rättsskyddscentralen för hälsovården (1074/1992) 4 § som följer:

4 §

Ändring i beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården får, om inte något annat bestäms särskilt, sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Utöver vad som annars bestäms i lag om vem som får anföra besvär, får rättsskyddscentralen för hälsovården söka ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen g-

nom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över ett beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

26.

Lag**om ändring av 24 § i mentalvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mentalvårdslagen av den 14 december 1990 (1116/1990) 24 § 2 och 3 mom., av
dem 2 mom. sådant det lyder i lag 1504/1994, som följer:

24 §

Ändringssökande

Ett beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller att vården skall fortsätta eller, i de fall som avses i 21 §, om att någon skall tas in på sjukhus för undersökning samt rättsskyddscentralens beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av patientens vilja, får överklagas enligt vad som bestäms i 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården. I förvaltningsdomstolens beslut om omhändertagande av egendom eller begränsning av kontakter får ändring inte sökas genom besvär.

Besvär över beslut som avses i 1 och 2 mom. får även, riktade till besvärsmyndighe-

ten, inom besvärstiden inlämnas till den övre läkare vid sjukhuset som svarar för den psykiatriska vården eller till någon annan som utsetts till uppgiften. Ett intyg över att besvärsskriften har tagits emot skall utfärdas, och på besvärsskriften skall antecknas vem som har lämnat in den och när det har skett. Överläkaren skall utan dröjsmål tillställa besvärsmyndigheten besvärsskriften, de handlingar som ligger till grund för det överklagade beslutet och sitt utlåtande med anledning av besvaren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

27.

Lag**om ändring av 39 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 juni 1994 om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården
 (559/1994) 39 § 1 och 3 mom. samt
fogas till 39 § ett nytt 4 mom. som följer:

39 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som rättsskyddscentralen för hälsovården har meddelat med stöd av denna lag får sökas enligt vad som bestäms i 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården.

 Beslut som avses i 25 § 5 mom., 26 §, 27 § 1 och 4 mom., 29 § samt 30–32 § skall trots besvär verkställas omedelbart.

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan föreskriva att dess beslut som meddelats med stöd av 25 § 1 eller 2 mom. skall verkställas omedelbart, om inte den förvaltningsdomstol

som avgör besvären förordnar något annat. Besvär över ett beslut som är förenat med ett förordnande enligt detta moment skall behandlas i brådskande ordning vid förvaltningsdomstolen. I förvaltningsdomstolens beslut som gäller ett beslut som rättsskyddscentralen för hälsovården har meddelat med stöd av 25 § 1 eller 2 mom. får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen ~~be-~~viljar besvärstillstånd.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

28.**Lag****om ändring av 25 § i lagen om privat hälso- och sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 februari 1990 om privat hälso- och sjukvård (152/1990) 25 § 1 mom. som följer:

25 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som länsstyrelsen har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

 Denna lag träder i kraft den 20 .
 På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

29.**Lag****om ändring av 27 § i lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 29 december 1994 om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (1505/1994) 27 § 1 mom., sådant det lyder i lag 345/2000, som följer:

27 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som läkemedelsverket har fattat med stöd av denna lag får sökas hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

 Denna lag träder i kraft den 20 .
 På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

30.**Lag****om ändring av 65 § i strålskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strålskyddslagen av den 27 mars 1991 (592/1991) 65 § 1 mom. som följer:

65 §

gen (586/1996).

Sökande av ändring

Ändring i strålsäkerhetscentralens beslut med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocessla-

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

31.**Lag****om ändring av civiltjänstlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i civiltjänstlagen av den 30 december 1991 (1723/1991) 55 § 1 mom. och 56 §, av dem 56 § sådan den lyder i lagarna 1271/1993 och 1222/1998, samt
fogas till 53 § ett nytt 3 mom. och till 55 § ett nytt 4 mom. som följer:

53 §

genom besvär hos den förvaltningsdomstol till vars domkrets tjänstgöringsstället hör.

Sökande av ändring i civiltjänstcentralens beslut

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

56 §

Sökande av ändring i beslut om utlämnande av uppgifter

55 §

Sökande av ändring i disciplinstraff

En civiltjänstgörare som har påförts disciplinstraff får söka ändring i beslutet om straff

Om en civiltjänstcentral eller ett tjänstgöringsställe har vägrat lämna ut uppgifter ur sitt register över civiltjänstgörare, kan den som bett om uppgifterna söka ändring i be-

slutet genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

32.

Lag

om ändring av 66 och 67 § i avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 67 §, sådan den lyder i lag 91/2000, samt fogas till 66 § ett nytt 3 mom. som följer:

66 §

Ändringssökande

Ändring i förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller betalning av avfallsavgift enligt 33 §, inklusive i 8 § i lagen om in-
drivning av skatter och avgifter i utsöknings-
väg (367/1961) avsedda ärenden som gäller
grundbesvär i fråga om avfallsavgift, får änd-
ring sökas genom besvär endast om högsta
förvaltningsdomstolen beviljar besvärstill-
stånd.

67 §

Verkställighet

I beslut som fattas med stöd av avfalls-
transportförordningen och 21, 31, 50, 57 och
58 § i denna lag samt av särskilda skäl i be-
slut som fattas med stöd av 50 a § i denna lag
kan det bestämmas att beslutet skall iakttas
trots att ändring har sökts, om inte besvärs-
myndigheten bestämmer något annat. Över
ett beslut av förvaltningsdomstolen som en-
bart gäller verkställighet får besvär anföras
hos högsta förvaltningsdomstolen endast i
samband med huvudsaken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvalt-
ningsmyndighet före denna lags ikraftträdan-
de tillämpas vid ändringssökandet de be-
stämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

33.

Lag**om ändring av 144 § i markanvändnings- och bygglagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i markanvändnings- och bygglagen av den 5 februari 1999 (132/1999) 144 § som följer:

144 §

Rätt att påbörja arbeten

Tillståndsmyndigheten kan, av grundad anledning och under förutsättning att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt, bevilja rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan bygglov, åtgärdstillstånd eller tillstånd för miljöåtgärder eller ett beslut som gäller placering, ändring eller avlägsnande av en anordning enligt 161, 162 eller 163 § har vunnit laga kraft (*rätt att påbörja arbeten*). I fråga om denna rätt fattas beslut i samband med ett ovan avsett beslut. Fullföljdsdomstolen kan med anledning av besvär upphäva förordnandet eller ändra den eller även i övrigt förbjuda verkställigheten av tillståndsbeslutet. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i detta moment får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med att besvär anföras över avgörandet i huvudsaken.

Sökanden skall ställa godtagbar säkerhet

för ersättande av de olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka.

En sådan rätt som avses i 1 mom. kan under samma förutsättningar beviljas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 14 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet kan fattas senast 30 dagar efter besvärstidens utgång. På meddelande av beslut tillämpas 142 §. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring skall också omedelbart underrättas om att en sådan rätt beviljats. Den som anfört besvär över ett beslut i huvudsaken kan hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som avses i detta moment utan att särskilt anföra besvär över det. Angående ändringssökandet gäller i övrigt vad som bestäms i 1 mom.

Skyldigheten att ställa säkerhet gäller inte staten, kommuner eller samkommuner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen skall tillämpas när ett tillståndsbeslut meddelas efter denna lags ikraftträdande.

34.

Lag**om ändring av 21 § i marktäktslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i marktäktslagen av den 24 juli 1981 (555/1981) 21 §, sådan den lyder i lag 463/1997, som följer:

21 §

Iaktagande av beslut som inte vunnit laga kraft

Täktverksamhet kan inledas när tillståndsbeslutet vunnit laga kraft.

Tillståndsmyndigheten kan dock, av grundad anledning och under förutsättning att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt, på begäran av den som ansöker om tillstånd i tillståndsbeslutet föreskriva att tagandet av substanser får påbörjas enligt tillståndsbeslutet trots att ändring söks, om den som ansöker om tillstånd ställer godtagbar säkerhet för ersättande av de olägenheter, skador och kostnader som kan orsakas av att beslutet upphävs eller tillståndet ändras. Fullföljdsdomstolen kan med anledning av besvär upphäva föreskriften eller ändra den eller även i övrigt förbjuda verkställigheten av tillståndsbeslutet. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i detta moment får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med att besvär anföras över avgörandet i ett ärende som gäller tillstånd för täktverksamhet. Närmare bestämmelser om meddelande av tillstånd till täktverksamhet innan beslutet vunnit laga kraft utfärdas genom förordning av statsrådet.

En sådan föreskrift som avses i 2 mom. kan under samma förutsättningar

meddelas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 14 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet kan fattas senast 30 dagar efter besvärstidens utgång. På meddelande av beslut tillämpas 19 §. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring skall också omedelbart underrättas om att en sådan rätt beviljats. Den som anført besvär över ett beslut om tillstånd för täktverksamhet kan hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som avses i detta moment utan att särskilt anføra besvär över det. Angående ändringssökandet gäller i övrigt vad som bestäms i 1 mom.

I beslut som tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av 14 § kan det föreskrivas att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft. Besvärmyndigheten kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som meddelats av en förvaltningsmyndighet innan denna lag trädde i kraft tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande. När ett tillståndsbeslut meddelas efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock 21 § 2 och 3 mom. i denna lag.

35.

Lag**om ändring av vattenlagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/1961) 2 kap. 26 § 6 mom., 17 kap. 2 §, 3 § 2 och 3 mom., 9 § 1 mom. och 12 § samt 21 kap. 3 § 3 mom., sådana de lyder, 2 kap. 26 § 6 mom. i lag 606/1982 samt 17 kap. 2 §, 3 § 2 och 3 mom., 9 § 1 mom. och 12 § samt 21 kap. 3 § 3 mom. i lag 88/2000, samt *fogas* till 2 kap. en ny 26 a §, som följer:

2 kap

Allmänna stadganden om byggande i vattendrag

26 §

Beslut som gäller tillstånd att inleda arbeten får verkställas trots att ändring sökts. Besvärmyndigheten kan föreskriva att påbörjade arbeten skall avbrytas eller begränsas. Besvär som gäller tillstånd att inleda arbeten skall handläggas i brådskande ordning. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i denna paragraf får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen bara i samband med huvudsaken.

26 a §

Ett sådant tillstånd att inleda arbeten som avses i 26 § kan under samma förutsättningar meddelas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 14 dagar efter besvärstidens utgång. Tillsynsmyndigheterna och de som har sökt ändring i ett tillståndsbeslut skall höras om ansökan. Därefter skall ett beslut fattas utan dröjsmål. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring skall omedelbart underrättas om att ett tillstånd att inleda arbeten har beviljats. Den som anført besvär över ett beslut som fattats i huvudsaken får hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som gäller tillstånd att inleda arbeten utan att särskilt anföras besvär över det. Angående ändringssökandet gäller i övrigt vad som bestäms i 26 §.

17 kap

Ändringssökande

2 §

Miljötilståndsverket skall offentliggöra besvär genom att under minst 14 dagar kungöra dem på sin anslagstavla och på de berörda kommunernas anslagstavlor. Besvärshandlingarna skall hållas framlagda i de berörda kommunerna under kungörelsetiden. Besvären skall av miljötilståndsverket för avgivande av bemötande delges de parter och i 16 kap. 28 § avsedda myndigheter som besvären gäller, om detta inte är uppenbart onödigt. Delgivningen av besvären skall ske så som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Miljötilståndsverket skall samtidigt meddela var besvärshandlingarna finns tillgängliga samt var skriftliga bemötanden kan lämnas in inom den tid som har utsatts för bemötande.

Miljötilståndsverket skall utan dröjsmål men dock senast 30 dagar efter utgången av den tid som satts ut för avgivande av bemötande tillställa fullföljdsdomstolen besvärshandlingarna, bemötandena, övriga besluts handlingar samt vid behov sitt utlåtande i ärendet.

Ändring i ett beslut som avses i 2 kap. 26 a § söks enligt förvaltningsprocesslagen.

3 §

De handlingar som har samband med till besvären skall vara offentligt framlagda i kommunen under minst 14 dagar efter besvärstidens utgång. Den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten skall för avgivande av

bemötande delge parterna besvären så som föreskrivs i förvaltningslagen, om detta inte är uppenbart onödigt. Samtidigt skall den kommunala miljövårdsmyndigheten meddela var besvärshandlingarna finns tillgängliga samt var skriftliga bemötanden kan lämnas in inom den tid som har utsatts för bemötande.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten skall utan dröjsmål men dock senast 30 dagar efter utgången av den tid som satts ut för avgivande av bemötande tillstålla Vasa förvaltningsdomstol besvärshandlingarna, bemötandena och övriga handlingar. Till handlingarna kan den kommunala miljövårdsmyndigheten dessutom foga tilläggsutredning samt sitt utlåtande om besvären och bemötandena.

9 §

Vasa förvaltningsdomstol kan på sökandens begäran i ett beslut som meddelas i huvudsaken förordna om att verksamheten trots att besvär anförs helt eller delvis får inledas enligt förvaltningsdomstolens beslut, om sökanden ställer godtagbar säkerhet för ersättning av de skador, olägenheter och kostnader som upphävande av förvaltningsdomstolens beslut eller ändring av tillståndsvillkoren kan medföra. Säkerheten ställs hos länsstyrelsen. Ett sådant förordnande kan meddelas endast av grundad anledning, med beaktande av företagets art och verkningar och förutsatt att inledandet av verksamheten inte gör ändringssökandet onödigt. Högsta förvaltningsdomstolen kan besluta att förordnandet skall upphöra att gälla.

12 §

På sökande av ändring i tillståndsärenden

tillämpas inte det som i 6 kap. i förvaltningsprocesslagen bestäms om verkställighet av beslut som inte har vunnit laga kraft, så att verksamhet som kräver tillstånd skulle få påbörjas utan ett tillstånd som vunnit laga kraft, utan ett beslut enligt 2 kap. 26 § eller utan ett förordnande enligt 9 § i detta kapitel. Bestämmelsen i 56 § 1 mom. andra meningen i förvaltningsprocesslagen tillämpas inte heller.

21 kap

Särskilda stadganden

3 §

Om det finns särskilda skäl, kan miljötillståndsverket bestämma att beslutet skall verkställas oberoende av att ändring söks. Fullföljdsdomstolen kan på motsvarande sätt besluta att det överklagade beslutet skall verkställas innan ärendet avgörs eller att ett beslut om verkställighet av beslutet skall upphöra att gälla. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som meddelats av en förvaltningsmyndighet innan denna lag trädde i kraft tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande. När ett egentligt tillståndsbeslut meddelas efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock 2 kap. 26 § 6 mom. och 26 a § i denna lag.

Helsingfors den 11 juni 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Johannes Koskinen*

2.

Lag**om ändring av 7 och 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 26 mars 1999 om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 7 § 1 mom., sådant det lyder delvis i lag 1424/2001, och 12 § 3 mom. samt
fogas till 12 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. och det ändrade 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

7 §

Sakkunnigledamöter

Utöver de lagfarna ledamöterna deltar i förvaltningsdomstolen en sakkunnigledamot i handläggningen och avgörandet av

1) ärenden enligt barnskyddslagen (683/1983) som gäller omhändertagande av barn, placering i vård utom hemmet, upphörande av omhändertagande eller begränsning av kontakterna,

2) ärenden enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) som gäller meddelande av specialomsorger och fortsatta specialomsorger mot den berördas egen vilja,

3) ärenden som gäller beslut om att någon enligt mentalvårdslagen (1116/1990) skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, om att hans eller hennes egendom skall omhändertas eller om att kontakterna skall begränsas,

4) ärenden som gäller beslut enligt vilket någon i enlighet med 11 eller 12 § lagen om missbrukarvård (41/1986) oberoende av sin vilja skall intas för vård samt frågor som avses i 13 § i nämnda lag, samt

Föreslagen lydelse

7 §

Sakkunnigledamöter

I förvaltningsdomstolen deltar en sakkunnigledamot i behandlingen och avgörandet av

1) ärenden enligt barnskyddslagen (683/1983) som gäller omhändertagande av barn, placering i vård utom hemmet, upphörande av omhändertagande eller begränsning av kontakterna,

2) ärenden enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) som gäller meddelande av specialomsorger och fortsatta specialomsorger mot den berördas egen vilja,

3) ärenden som gäller beslut om att någon enligt mentalvårdslagen (1116/1990) skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, om att hans eller hennes egendom skall omhändertas eller om att kontakterna skall begränsas,

4) ärenden som gäller beslut enligt vilket någon i enlighet med 11 eller 12 § lagen om missbrukarvård (41/1986) oberoende av sin vilja skall intas för vård samt frågor som avses i 13 § i nämnda lag, samt

Gällande lydelse

5) ärenden som avses i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986).

Föreslagen lydelse

5) ärenden som avses i lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986).

12 §

Domförhet

Vid behandlingen av ärenden som avses i 7 § ingår minst två lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot i sammansättningen. Förvaltningsdomstolen kan dock avgöra ett ärende som avses i 7 § i en sammansättning med fyra ledamöter, vilken består av tre lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot, om en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver det.

Har besvär eller yrkanden som framförts i något annat förvaltningsprocessuellt ärende återtagits helt, kan en ledamot ensam fatta det beslut som behövs. En ledamot kan ensam fatta beslut om att muntlig förhandling skall hållas eller syn förrättas i ärendet samt fatta de avgöranden som gäller genomförandet av dessa förfaranden och även besluta om andra åtgärder som hänför sig till förberedelse.

Om yrkanden som framställts i besvär eller i något annat förvaltningsprocessuellt ärende har återtagits helt, kan en ledamot ensam fatta beslut med anledning av detta. En ledamot kan också ensam avgöra ett ärende där det är fråga om huruvida besvären eller något annat förvaltningsprocessuellt ärende har anhängiggjorts inom utsatt tid. En ledamot kan ensam fatta beslut om att muntlig förhandling skall hållas eller syn förrättas i ärendet samt fatta de avgöranden som gäller genomförandet av dessa förfaranden och även besluta om andra åtgärder som hänför sig till ärendets förberedelse.

Denna lag träder i kraft den *20 .*

3.

Lag**om ändring av lagen om Högsta förvaltningsdomstolen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 juli 1918 om Högsta förvaltningsdomstolen (74/1918) 8 § 2 mom.,
sådant det lyder i lag 107/2000, samt
fogas till 8 § ett nytt 3 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 §

Högsta förvaltningsdomstolen kan med tre medlemmar handlägga och avgöra

1) ett ärende som gäller beviljande av besvärstillstånd,

2) ett ärende som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet, samt

3) ett ärende i vilket besvär eller en ansökan har återtagits eller i vilket det är fråga om huruvida ändring har sökts inom utsatt tid eller med iakttagande av föreskriven form.

Högsta förvaltningsdomstolen kan med tre ledamöter behandla och avgöra

1) ärenden som gäller besvärstillstånd och yrkanden som har samband med det,

2) ärenden som gäller verkställighetsförbud eller avbrytande av verkställighet eller något annat förordnande om verkställigheten,

3) ärenden som gäller rättshjälp,

4) ärenden i vilka besvären eller ansökan har återtagits eller i vilka det är fråga om huruvida ändring har sökts inom utsatt tid eller med iakttagande av föreskriven form eller trots besvärshälsförbud, samt yrkanden som har samband med sådana ärenden, samt

5) ärenden som gäller extraordinärt ändringssökande, om ansökan enhälligt avslås eller avvisas, och yrkanden som har samband med sådana ärenden.

I de fall som avses i 2 mom. 1–4 punkten kan ärendet behandlas och avgöras utan de sakkunnigledamöter som enligt denna eller någon annan lag hör till den ordinarie sammansättningen vid avgörande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 maj 1999 om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)
33 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

33 §

Ändringssökande

Ändring i ett myndighetsbeslut som avses i denna lag får sökas genom besvär så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat följer av 2 mom. Beslut av någon annan myndighet än en sådan som avses i 7 § förvaltningsprocesslagen får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvär över ett beslut som har fattats av en myndighet med lokal eller regional behörighet eller av en inrättning, en sammanslutning, en stiftelse eller en enskild person som enligt 4 § 1 mom. 8 punkten och 4 § 2 mom. sköter ett offentligt uppdrag anförs dock hos den behöriga förvaltningsdomstol som avses i 12 § förvaltningsprocesslagen.

Föreslagen lydelse

33 §

Ändringssökande

Ändring i ett myndighetsbeslut som avses i denna lag får sökas genom besvär *hos förvaltningsdomstolen*, om inte något annat följer av 2 mom. *Ändring i ett beslut som fattats av riksdagens ämbetsverk, statsrådet eller ministerierna eller av ett sådant organ i Finlands Bank eller Folkpensionsanstalten som har utsetts av riksdagen, liksom i ett beslut av en myndighet som hör till deras centralförvaltning, söks dock genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I övrigt iakttas vid ändringssökandet förvaltningsprocesslagen (586/1996).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

6.

Lag**om ändring av 118 § i skjutvapenlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen av den 9 januari 1998 (1/1998) 118 § 1 mom., sådant det lyder i lag 601/2001, som följer:

Gällande lydelse

118 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som inrikesministeriet meddelat med stöd av 32–35, 35 a, 36, 37 och 64 § i denna lag söks hos högsta förvaltningsdomstolen samt i andra beslut som meddelats med stöd av denna lag hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Föreslagen lydelse

118 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som inrikesministeriet meddelat med stöd av 32–35, 35 a, 36, 37 eller 64 § i denna lag söks *genom besvär* hos högsta förvaltningsdomstolen samt i andra beslut som meddelats med stöd av denna lag genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). *I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

9.

Lag**om ändring av 37 § i lagen om växtförädlarrätt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1992 om växtförädlarrätt (789/1992) 37 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

37 §

Ändringssökande

Ändring i registermyndighetens beslut söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvären skall anföras inom 60 dagar från delfåendet.

Föreslagen lydelse

37 §

Ändringssökande

I registermyndighetens beslut söks ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

10.**Lag****om ändring av 4 g § i lagen om bekämpningsmedel**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 23 maj 1969 om bekämpningsmedel (327/1969) 4 g §, sådan den lyder
i lag 1204/1994, som följer:

Gällande lydelse

4 g §

I bekämpningsmedelsnämndens beslut söks ändring genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen med iakttagande av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Föreslagen lydelse

4 g §

I bekämpningsmedelsnämndens beslut söks ändring genom besvär hos *förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996)*.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*

11.

Lag**om ändring av 5 § i lagen om jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 4 december 1992 om jord- och skogsbruksministeriets informations-
tjänstcentral (1200/1992) 5 § som följer:

Gällande lydelse

Ändringssökande

5 §

Ändring i informationstjänstcentralens beslut söks, om inte något annat stadgas genom lag eller förordning, genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen så som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Föreslagen lydelse

Ändringssökande

5 §

Ändring i beslut av informationstjänstcentralen söks, om inte något annat bestäms i lag, genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

12.**Lag****om ändring av 6 § i lagen om kontrollcentralen för växtproduktion**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 4 december 1992 om kontrollcentralen för växtproduktion (1201/1992) 6 § som följer:

Gällande lydelse

6 §

Ändringssökande

Ändring i beslut av kontrollcentralen söks, om inte något annat stadgas, genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som stadgas i lagen om sökande av ändring i förvaltningsärenden (154/50).

Föreslagen lydelse

6 §

Ändringssökande

Ändring i beslut av kontrollcentralen söks, om inte något annat *bestäms i lag*, genom besvär hos *förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996)*.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*

13.

Lag**om ändring av 52 § i djurskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i djurskyddslagen av den 4 april 1996 (247/1996) 52 § som följer:

Gällande lydelse

52 §

Verkställighet

I beslut som fattas med stöd av 28, 42–44 eller 46 § får föreskrivas att beslutet skall följas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Föreslagen lydelse

52 §

Verkställighet

I beslut som fattas med stöd av 28, 42–44 eller 46 § får föreskrivas att beslutet skall följas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. *Över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

14.**Lag****om ändring av 91 § i luftfartslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i luftfartslagen av den 3 mars 1995 (281/1995) 91 § som följer:

Gällande lydelse

91 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som trafikministeriet eller Luftfartsverket har fattat med stöd av denna lag får sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Med undantag för beslut som gäller byggnadstillstånd, vite och hot om tvångsutförande skall beslutet dock iakttas trots att besvär har anförts, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Föreslagen lydelse

91 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som kommunikationsministeriet eller Luftfartsverket har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Med undantag för beslut som gäller byggnadstillstånd, vite och hot om tvångsutförande skall beslutet dock iakttas trots att besvär har anförts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

15.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om Luftfartsverket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 14 december 1990 om Luftfartsverket (1123/1990) 3 § 3 mom. som
följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Ordnande av myndighetsuppgifterna

Ändring i Luftfartsverkets beslut i myndighetsärenden får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Ändring i Luftfartsverkets beslut i myndighetsärenden får sökas genom besvär *enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

17.**Lag****om ändring av 5 § i lagen om patent- och registerstyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 26 juni 1992 om patent- och registerstyrelsen (575/1992) 5 § 2 mom.
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Ändringssökande

Ändring i patent- och registerstyrelsens beslut i ett ärende som inte ankommer på patent- och registerstyrelsens besvärsnämnd får, om inte något annat stadgas, sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som stadgas särskilt genom lag.

Ändring i patent- och registerstyrelsens beslut i ett ärende som inte ankommer på patent- och registerstyrelsens besvärsnämnd får, om inte något annat föreskrivs, sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

18.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om behandling av besvärssärenden vid patent- och registerstyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 26 juni 1992 om behandling av besvärssärenden vid patent- och registerstyrelsen (576/1992) 8 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 §

Ärenden som behandlas av högsta förvaltningsdomstolen

Ändring i besvärsnämndens beslut eller patent- och registerstyrelsens beslut i ett sådant ärende som inte ankommer på besvärsnämnden får, om inte något annat stadgas, sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen inom 60 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Föreslagen lydelse

8 §

Ärenden som behandlas av högsta förvaltningsdomstolen

Ändring i besvärsnämndens beslut får, om inte något annat föreskrivs, sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen inom 60 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

19.**Lag****om ändring av 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 29 januari 1999 om Försäkringsinspektionen (78/1999) 6 § som följer:

Gällande lydelse

6 §
Över Försäkringsinspektionens beslut får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag.

Föreslagen lydelse

6 §
Över Försäkringsinspektionens beslut får besvär anföras hos *Helsingfors förvaltningsdomstol i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996)*. Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag. *Utöver vad som i lag annars bestäms om vem som får anföras besvär, får Försäkringsinspektionen söka ändring i ett beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över Försäkringsinspektionens beslut.*

—————
*Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*
—————

20.

Lag**om ändring av lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 16 kap. 13 § och mellanrubriken före paragrafen, 16 a kap. 9 §, 16 b kap. 4 § samt 18 a kap. 4 §, sådana de lyder, 16 kap. 13 § och 16 a kap. 9 § i lagarna 611/1997 och 305/1998 samt 16 b kap. 4 § och 18 a kap. 4 § i nämnda lag 305/1998, som följer:

Gällande lydelse

16 kap

Fusion och inlösen av minoritetsaktier

Ministeriets samtycke

13 §

Inom två månader efter det bolagen har godkänt fusionsplanen skall de ansöka om vederbörande ministeriums samtycke till fusionsplanen och om fastställelse av den ändring av bolagsordningen som fusionen kräver samt, vid kombinationsfusion, av den nya bolagsordningen.

När det gäller ansökan om fusion skall ministeriet, om det inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det övertagande bolagets bekostnad låta kungöra saken i officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer i det överlåtande bolaget som önskar framställa anmärkningar mot ansökningen uppmanas framställa dem till ministeriet inom en av ministeriet utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Kungörelse skall utfärdas också på försäkringsborgenärerna i det övertagande bolaget, om fusionen enligt ett utlåtande som avses i 6 § är ägnad att äventyra betalningen av bolagets skulder. Ministeriet skall förplikta det överlåtande bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det överlåtande bolagets hemort samt dessutom enligt vad ministeriet vid behov bestämmer.

Föreslagen lydelse

16 kap

Fusion och inlösen av minoritetsaktier

Försäkringsinspektionens samtycke

13 §

Inom två månader efter det bolagen har godkänt fusionsplanen skall de ansöka om *Försäkringsinspektionens* samtycke till fusionsplanen och om fastställelse av den ändring av bolagsordningen som fusionen kräver samt, vid kombinationsfusion, av den nya bolagsordningen.

När det gäller ansökan om fusion skall *Försäkringsinspektionen*, om den inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det övertagande bolagets bekostnad låta kungöra saken i *den* officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer i det överlåtande bolaget som önskar framställa anmärkningar mot ansökningen uppmanas framställa dem till *Försäkringsinspektionen* inom en av *inspektionen* utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Kungörelse skall utfärdas också på försäkringsborgenärerna i det övertagande bolaget, om fusionen enligt ett utlåtande som avses i 6 § är ägnad att äventyra betalningen av bolagets skulder. *Försäkringsinspektionen* skall förplikta det överlåtande bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det överlåtande bolagets hemort samt dessutom enligt vad *Försäkringsinspektionen* vid behov bestämmer.

Ministeriet skall be konkurrensverket om ett utlåtande över en sådan ansökan som avses i 1 mom., om det arrangemang som avses i ansökan omfattas av den tillsyn över företagsförvärv som avses i lagen om konkurrensbegränsningar.

Ministeriet skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. Ministeriet har rätt att till samtycket foga sådana villkor som det anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det överlåtande och det övertagande bolaget samt den som framställer anmärkning och anser att ministeriets beslut kränker hans rätt, har rätt att anföra besvär mot ministeriets beslut hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär som avses i detta moment skall behandlas i brådskande ordning.

Om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har fusionen förfallit.

16 a kap

Överlåtelse av försäkringsbeståndet

9 §

Inom två månader efter det bolagen har godkänt planen för överlåtelse av försäkringsbeståndet skall de ansöka om vederbörande ministeriums samtycke till planen och om fastställelse av den ändring av bolagsordningen som överlåtelsen av försäkringsbeståndet kräver.

När det gäller ansökan om överlåtelse av försäkringsbeståndet skall ministeriet, om det inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det övertagande bolagets bekostnad låta kungöra saken i officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer för försäkringar som ingår i det försäkringsbestånd som överlåtits vilka

Försäkringsinspektionen skall be konkurrensverket om ett utlåtande över en sådan ansökan som avses i 1 mom., om det arrangemang som avses i ansökan omfattas av den tillsyn över företagsförvärv som avses i lagen om konkurrensbegränsningar.

Försäkringsinspektionen skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. *Försäkringsinspektionen* har rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det överlåtande och det övertagande bolaget samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över *Försäkringsinspektionens* beslut hos *Helsingfors förvaltningsdomstol* enligt vad som bestäms i lagen om *Försäkringsinspektionen* (78/1999). Besvär skall behandlas i brådskande ordning.

Om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har fusionen förfallit.

16 a kap

Överlåtelse av försäkringsbeståndet

9 §

Inom två månader efter det bolagen har godkänt planen för överlåtelse av försäkringsbeståndet skall de ansöka om *Försäkringsinspektionens* samtycke till planen och om fastställelse av den ändring av bolagsordningen som överlåtelsen av försäkringsbeståndet kräver.

När det gäller ansökan om överlåtelse av försäkringsbeståndet skall *Försäkringsinspektionen*, om den inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det övertagande bolagets bekostnad låta kungöra saken i *den* officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer för försäkringar som ingår i det försäkringsbeståndet

Gällande lydelse

önskar framställa anmärkningar mot ansökningsuppgiften framställa dem till ministeriet inom en av ministeriets utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Kungörelsen skall också utfärdas på övriga försäkringsborgenärer i det överlåtande bolaget, om överlåtelsen av försäkringsbeståndet enligt ett utlåtande som avses i 4 § är ägnad att äventyra betalningen av det överlåtande bolagets skulder. Kungörelsen skall också utfärdas på försäkringsborgenärerna i det övertagande bolaget, om överlåtelsen av försäkringsbeståndet enligt det sagda utlåtandet är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. Ministeriet skall förplikta det överlåtande bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det överlåtande bolagets hemort samt dessutom enligt vad ministeriet vid behov bestämmer.

Ministeriet skall be konkurrensverket om ett utlåtande över en sådan ansökan som avses i 1 mom., om det arrangemang som avses i ansökan omfattas av den tillsyn över företagsförvärv som avses i lagen om konkurrensbegränsningar.

Ministeriet skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. Ministeriet har rätt att till samtycket foga sådana villkor som det anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det överlåtande och det övertagande bolaget samt den som framställer anmärkning och anser att ministeriets beslut kränker hans rätt, har rätt att anföra besvär över ministeriets beslut hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen. Besvär som avses i detta moment skall behandlas i brådskande ordning.

Föreslagen lydelse

stånd som överläts vilka önskar framställa anmärkningar mot ansökningsuppgiften framställa dem till *Försäkringsinspektionen* inom en av *inspektionen* utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Kungörelsen skall också utfärdas på övriga försäkringsborgenärer i det överlåtande bolaget, om överlåtelsen av försäkringsbeståndet enligt ett utlåtande som avses i 4 § är ägnad att äventyra betalningen av det överlåtande bolagets skulder. Kungörelsen skall också utfärdas på försäkringsborgenärerna i det övertagande bolaget, om överlåtelsen av försäkringsbeståndet enligt det sagda utlåtandet är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. *Försäkringsinspektionen* skall förplikta det överlåtande bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det överlåtande bolagets hemort samt dessutom enligt vad *Försäkringsinspektionen* vid behov bestämmer.

Försäkringsinspektionen skall be konkurrensverket om ett utlåtande över en sådan ansökan som avses i 1 mom., om det arrangemang som avses i ansökan omfattas av den tillsyn över företagsförvärv som avses i lagen om konkurrensbegränsningar.

Försäkringsinspektionen skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. *Försäkringsinspektionen* har rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det överlåtande och det övertagande bolaget samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över *Försäkringsinspektionens* beslut hos *Helsingfors förvaltningsdomstol* enligt vad som bestäms i lagen om *Försäkringsinspektionen*. Besvär skall behandlas i brådskande ordning.

16 b kap

Delning

4 §

Inom två månader efter att delningsplanen har godkänts skall det ursprungliga bolaget ansöka om vederbörande ministeriums samtycke till delningsplanen och om fastställelse av de övertagande bolagens bolagsordning, om det övertagande bolaget är ett försäkringsbolag, samt, i fråga om en delning som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten, fastställelse av den ändring av bolagsordningen som delningen kräver.

När det gäller ansökan om delning skall ministeriet, om det inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det ursprungliga bolagets bekostnad låta kungöra saken i officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer i det ursprungliga bolaget som önskar framställa anmärkningar mot ansökningen uppmanas framställa dem till ministeriet inom en av ministeriet utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Ministeriet skall förplikta det ursprungliga bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det ursprungliga bolagets hemort samt dessutom enligt vad ministeriet vid behov bestämmer.

Ministeriet skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. Ministeriet har rätt att till samtycket foga sådana villkor som det anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det ursprungliga bolaget samt den som framställer anmärkning och anser att ministeriets beslut kränker hans rätt, har rätt att anföra besvär över ministeriets beslut hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen. Besvär som avses i detta moment skall behandlas i brådskande ordning.

16 b kap

Delning

4 §

Inom två månader efter att delningsplanen har godkänts skall det ursprungliga bolaget ansöka om *Försäkringsinspektionens* samtycke till delningsplanen och om fastställelse av de övertagande bolagens bolagsordning, om det övertagande bolaget är ett försäkringsbolag, samt, i fråga om en delning som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten, fastställelse av den ändring av bolagsordningen som delningen kräver.

När det gäller ansökan om delning skall *Försäkringsinspektionen*, om den inte anser att ansökan utan vidare utredning skall avslås, på det ursprungliga bolagets bekostnad låta kungöra saken i *den* officiella tidningen. I kungörelsen skall de försäkringsborgenärer i det ursprungliga bolaget som önskar framställa anmärkningar mot ansökningen uppmanas framställa dem till *Försäkringsinspektionen* inom en av *inspektionen* utsatt tid som inte får vara längre än två månader. *Försäkringsinspektionen* skall förplikta det ursprungliga bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på det ursprungliga bolagets hemort samt dessutom enligt vad *Försäkringsinspektionen* vid behov bestämmer.

Försäkringsinspektionen skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar och om den inte anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. *Försäkringsinspektionen* har rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Det ursprungliga bolaget samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över *Försäkringsinspektionens* beslut hos *Helsingfors förvaltningsdomstol* enligt vad som bestäms i *lagen om Försäkringsinspektionen*. Besvär skall behandlas i brådskande ordning.

Gällande lydelse

Vid delning beviljas övertagande bolag koncession till den del ett försäkringsbestånd överförs på dem vid delningen, om inte ministeriet bestämmer något annat. Vid en delning enligt 1 § 2 mom. 2 punkten förblir det överlåtande bolagets koncession i kraft endast till den del bolaget behåller ett försäkringsbestånd, om inte ministeriet bestämmer något annat. Till en ansökan enligt 1 mom. skall fogas ett förslag till koncession som avses i detta moment.

Om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har delningen förfallit.

18 a kap

Ändring av bolagsform

4 §

Till ett bolagsstämmobeslut som avser ombildande av ett försäkringsaktiebolag till ömsesidigt försäkringsbolag eller ombildande av ett ömsesidigt försäkringsbolag till försäkringsaktiebolag skall ansökas om vederbörande ministeriums samtycke. Till ansökan skall fogas ett av bolagsstämman godkänt förslag till ändring av bolagsordningen vilket föranletts av ändringen av bolagsformen.

Ministeriet skall, om det inte anser att ansökan utan vidare utredningar skall avslås, på bolagets bekostnad kungöra ansökan i officiella tidningen. I kungörelsen skall de delägare och försäkringsborgenärer i bolaget som önskar framställa anmärkningar mot ansökan uppmanas framställa dem till ministeriet inom en av ministeriet utsatt tid som inte får vara längre än två månader. Ministeriet skall förplikta bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på bolagets hemort samt dessutom enligt vad ministeriet vid behov bestämmer.

Ministeriet skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar eller

Föreslagen lydelse

Vid delning beviljas övertagande bolag koncession till den del ett försäkringsbestånd överförs på dem vid delningen, om inte *Försäkringsinspektionen* bestämmer något annat. Vid en delning enligt 1 § 2 mom. 2 punkten förblir det överlåtande bolagets koncession i kraft endast till den del bolaget behåller ett försäkringsbestånd, om inte *Försäkringsinspektionen* bestämmer något annat. Till en ansökan enligt 1 mom. skall fogas ett förslag till koncession som avses i detta moment.

Om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har delningen förfallit.

18 a kap

Ändring av bolagsform

4 §

Till ett bolagsstämmobeslut som avser ombildande av ett försäkringsaktiebolag till ömsesidigt försäkringsbolag eller ombildande av ett ömsesidigt försäkringsbolag till försäkringsaktiebolag skall ansökas om *Försäkringsinspektionens* samtycke. Till ansökan skall fogas ett av bolagsstämman godkänt förslag till ändring av bolagsordningen vilket föranletts av ändringen av bolagsformen.

Försäkringsinspektionen skall, om den inte anser att ansökan utan vidare utredningar skall avslås, på bolagets bekostnad kungöra ansökan i *den* officiella tidningen. I kungörelsen skall de delägare och försäkringsborgenärer i bolaget som önskar framställa anmärkningar mot ansökan uppmanas framställa dem till *Försäkringsinspektionen* inom en av *inspektionen* utsatt tid som inte får vara längre än två månader. *Försäkringsinspektionen* skall förplikta bolaget att utan dröjsmål underrätta om kungörelsen i åtminstone en tidning som utkommer på bolagets hemort samt dessutom enligt vad *Försäkringsinspektionen* vid behov bestämmer.

Försäkringsinspektionen skall ge sitt samtycke, om en åtgärd som avses i 1 mom. inte kränker de förmåner som försäkringarna

någon delägargrupps intressen.

Ministeriet har rätt att till samtycket foga sådana villkor som det anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller delägargruppernas intressen.

Bolaget samt den som framställer anmärkning *och anser att ministeriets beslut kränker hans rätt*, har rätt att anföra besvär över ministeriets beslut hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som stadgas i förvaltningsprocesslagen. Besvär *som avses i detta moment* skall behandlas i brådskande ordning.

Om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har ändringen av bolagsformen förfallit.

omfattar eller någon delägargrupps intressen.

Försäkringsinspektionen har rätt att till samtycket foga sådana villkor som den anser nödvändiga för att skydda de förmåner som försäkringarna omfattar eller delägargruppernas intressen.

Bolaget samt den som framställer anmärkning *får anföra besvär över Försäkringsinspektionens beslut hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen*. Besvär skall behandlas i brådskande ordning.

Om samtycke inte har sökts inom föreskriven tid eller om det har vägrats och beslutet om vägran har vunnit laga kraft, har ändringen av bolagsformen förfallit.

Denna lag träder i kraft den 200.

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

21.

Lag**om ändring av 84 § i lagen om utländska försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 mars 1995 om utländska försäkringsbolag (398/1995) 84 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 359/2002, som följer:

Gällande lydelse

84 §

Ändring i beslut som social- och hälsovårdsministeriet eller Försäkringsinspektionen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag.

Föreslagen lydelse

84 §

Ändring i beslut som social- och hälsovårdsministeriet har meddelat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I beslut som Försäkringsinspektionen har meddelat med stöd av denna lag söks ändring genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

22.

Lag**om ändring av lagen om försäkringsföreningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 31 december 1987 om försäkringsföreningar (1250/1987) 8 kap. 2 § 4 mom., 14 kap. 11 § 4 mom. och 14 a kap. 9 § 4 mom., sådana de lyder i lag 340/2002, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap

Ändring av sammanslutningsform

2 §

Föreningen samt den som framställt en anmärkning och som anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt, har rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvären skall behandlas i bråds-kande ordning.

Föreningen samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över beslutet hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999). Besvären skall be-handlas i brådskande ordning.

14 kap

Fusion

11 §

Den överlåtande och den övertagande föreningen samt den som framställer anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt, har rätt att anföra besvär över beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvär skall behandlas i brådskande ordning.

Den överlåtande och den övertagande föreningen samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över beslutet hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen. Besvären skall behandlas i bråds-kande ordning.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a kap

Överlåtelse av försäkringsbeståndet

9 §

Den överlåtande och den övertagande föreningen samt den som framställt anmärkning och anser att Försäkringsinspektionens beslut kränker hans eller hennes rätt, har rätt att anföra besvär över Försäkringsinspektionens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvären skall behandlas i brådsåkande ordning.

Den överlåtande och den övertagande föreningen samt den som framställer anmärkning får anföra besvär över beslutet hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt vad som bestäms i lagen om Försäkringsinspektionen. Besvären skall behandlas i brådsåkande ordning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

23.**Lag****om ändring av 57 § i hälsoskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i hälsoskyddslagen av den 19 augusti 1994 (763/1994) 57 §, sådan den lyder i lag 777/1996, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

57 §

57 §

Verkställighet

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av 12 § 2 mom. och 51 § 2 mom. kan föreskrivas att beslutet skall iaktas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

I ett beslut som fattas med stöd av 51 § 2 mom. kan *det* föreskrivas att beslutet skall iaktas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. *Över ett beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.*

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*

24.

Lag

om ändring av 56 § i kemikalielagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i kemikalielagen av den 14 augusti 1989 (744/1989) 56 §, sådan den lyder i lag 1198/1999, som följer:

Gällande lydelse

56 §

Verkställighet

I ett beslut som fattats med stöd av 29 §, 33 § 2 mom., 42, 45 eller 46 §, 66 § 1 mom. eller 68 § 3 mom. kan bestämmas att beslutet skall iaktas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

Föreslagen lydelse

56 §

Verkställighet

I ett beslut som fattats med stöd av 29 §, 33 § 2 mom., 42, 45 eller 46 §, 66 § 1 mom. eller 68 § 2 mom. kan *det* bestämmas att beslutet skall iaktas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat. *Över ett beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.*

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*

25.

Lag**om ändring av 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 27 november 1992 om rättsskyddscentralen för hälsovården (1074/1992) 4 § som följer:

Gällande lydelse

4 §
Ändring i beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården får, om inte något annat stadgas särskilt, sökas hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Föreslagen lydelse

4 §
Ändring i beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården får, om inte något annat bestäms särskilt, sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Utöver vad som annars bestäms i lag om vem som får anföra besvär, får rättsskyddscentralen för hälsovården söka ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts över ett beslut av rättsskyddscentralen för hälsovården.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

26.

Lag**om ändring av 24 § i mentalvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mentalvårdslagen av den 14 december 1990 (1116/1990) 24 § 2 och 3 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 1504/1994, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Ändringssökande

Ett beslut av rättsskyddscentralen om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller att vården skall fortsätta eller, i de fall som avses i 21 §, om att någon skall tas in på sjukhus för undersökning samt rättsskyddscentralens beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av patientens vilja, *liksom även ett beslut av länsrätten i ärenden som avses i 1 mom.* får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Besvär över beslut som avses i 1 mom. får även, riktade till besvärmyndigheten, inom besvärstiden inlämnas till den överläkare vid sjukhuset som svarar för den psykiatriska vården eller till någon annan som utsetts till uppgiften. Ett intyg över att besvärsskriften har tagits emot skall utfärdas, och på besvärsskriften skall antecknas vem som har lämnat in den och när det har skett. Överläkaren skall utan dröjsmål tillställa besvärmyndigheten besvärsskriften, de handlingar som ligger till grund för det överklagade beslutet och sitt utlåtande med anledning av besvären.

Ett beslut av rättsskyddscentralen *för hälsovården* om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller att vården skall fortsätta eller, i de fall som avses i 21 §, om att någon skall tas in på sjukhus för undersökning samt rättsskyddscentralens beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av patientens vilja, får överklagas *enligt vad som bestäms i 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården. I förvaltningsdomstolens beslut om omhändertagande av egendom eller begränsning av kontakter får ändring inte sökas genom besvär.*

Besvär över beslut som avses i 1 och 2 mom. får även, riktade till besvärmyndigheten, inom besvärstiden inlämnas till den överläkare vid sjukhuset som svarar för den psykiatriska vården eller till någon annan som utsetts till uppgiften. Ett intyg över att besvärsskriften har tagits emot skall utfärdas, och på besvärsskriften skall antecknas vem som har lämnat in den och när det har skett. Överläkaren skall utan dröjsmål tillställa besvärmyndigheten besvärsskriften, de handlingar som ligger till grund för det överklagade beslutet och sitt utlåtande med anledning av besvären.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträ-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

dande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

27.

Lag

om ändring av 39 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 28 juni 1994 om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) 39 § 1 och 3 mom. samt *fogas* till 39 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §

39 §

Ändringssökande

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som rättsskyddscentralen för hälsovården har meddelat med stöd av denna lag söks hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om sökande av ändring i förvaltningsärenden (154/50).

Ändring i ett beslut som rättsskyddscentralen för hälsovården har meddelat med stöd av denna lag *får sökas enligt vad som bestäms i 4 § i lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården.*

Beslut som avses i 25–30 §§ skall trots besvär verkställas omedelbart.

Beslut som avses i 25 § 5 mom., 26 §, 27 § 1 och 4 mom., 29 § samt 30–32 § skall trots besvär verkställas omedelbart.

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan föreskriva att dess beslut som meddelats med stöd av 25 § 1 eller 2 mom. skall verkställas omedelbart, om inte den förvaltningsdomstol som avgör besvären förordnar något annat. Besvär över ett beslut som är förenat med ett förordnande enligt detta moment skall behandlas i brådskanke ordning vid förvaltningsdomstolen. I förvaltningsdomstolens beslut som gäller ett beslut som rättsskyddscentralen för hälsovården

92
Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

har meddelat med stöd av 25 § 1 eller 2 mom. får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
—————

28.

Lag

om ändring av 25 § i lagen om privat hälso- och sjukvård

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen av den 9 februari 1990 om privat hälso- och sjukvård (152/1990) 25 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

25 §

Ändringssökande

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som länsstyrelsen har fattat med stöd av denna lag får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Ändring i ett beslut som länsstyrelsen har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
—————

29.

Lag**om ändring av 27 § i lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 29 december 1994 om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (1505/1994) 27 § 1 mom., sådant det lyder i lag 345/2000, som följer:

Gällande lydelse

27 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som läkemedelsverket har fattat med stöd av denna lag får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen så som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Föreslagen lydelse

27 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som läkemedelsverket har fattat med stöd av denna lag får sökas hos *förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996)*.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
—————

30.

Lag**om ändring av 65 § i strålskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strålskyddslagen av den 27 mars 1991 (592/1991) 65 § 1 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

65 §

65 §

*Sökande av ändring**Sökande av ändring*

Ändring i strålsäkerhetscentralens beslut med stöd av denna lag får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Ändring i strålsäkerhetscentralens beslut med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

31.

Lag**om ändring av civiltjänstlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i civiltjänstlagen av den 30 december 1991 (1723/1991) 55 § 1 mom. och 56 §, av
dem 56 § sådan den lyder i lagarna 1271/1993 och 1222/1998, samt
fogas till 53 § ett nytt 3 mom. och till 55 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

53 §

Sökande av ändring i civiltjänstcentralens beslut

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

55 §

55 §

Sökande av ändring i disciplinstraff

Sökande av ändring i disciplinstraff

En civiltjänstgörare som har påförts disciplinstraff får söka ändring i beslutet om straff genom besvär hos den länsrätt till vars domkrets tjänstgöringsstället hör. *Besvären skall dock anföras hos högsta förvaltningsdomstolen, om tjänstgöringsstället är en myndighet vars beslut enligt de allmänna stadgandena om sökande av ändring skall överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.*

En civiltjänstgörare som har påförts disciplinstraff får söka ändring i beslutet om straff genom besvär hos den *förvaltningsdomstol* till vars domkrets tjänstgöringsstället hör.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

56 §

*Sökande av ändring i beslut om utlämnande
av uppgifter*

Om en civiltjänstcentral eller ett tjänstgöringsställe har vägrat lämna ut uppgifter ur sitt register över civiltjänstgörare, kan den som bett om uppgifterna söka ändring i beslutet genom besvär hos arbetsministeriet. Besvärsskriften skall tillställas ministeriet inom 30 dagar från den dag då beslutet delgavs den som hade bett om uppgiften.

Ändring i arbetsministeriets beslut med anledning av besvär som avses i 1 mom. kan sökas enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

56 §

*Sökande av ändring i beslut om utlämnande
av uppgifter*

Om en civiltjänstcentral eller ett tjänstgöringsställe har vägrat lämna ut uppgifter ur sitt register över civiltjänstgörare, kan den som bett om uppgifterna söka ändring i beslutet genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

(2 mom. utgår)

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

32.

Lag**om ändring av 66 och 67 § i avfallslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 67 §, sådan den lyder i lag
91/2000, samt
fogas till 66 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

66 §

Ändringssökande

Ändring i förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller betalning av avfallsavgift enligt 33 §, inklusive i 8 § i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/1961) avsedda ärenden som gäller grundbesvär i fråga om avfallsavgift, får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

67 §

Verkställighet

I beslut som fattas med stöd av avfalls-transportförordningen och 21, 31, 50, 57 och 58 § samt av särskilda skäl i beslut som fattas med stöd av 50 a § i denna lag kan bestämmas att beslutet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

67 §

Verkställighet

I beslut som fattas med stöd av avfalls-transportförordningen och 21, 31, 50, 57 och 58 § i denna lag samt av särskilda skäl i beslut som fattas med stöd av 50 a § i denna lag kan det bestämmas att beslutet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

33.

Lag**om ändring av 144 § i markanvändnings- och bygglagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i markanvändnings- och bygglagen av den 5 februari 1999 (132/1999) 144 § som följer:

Gällande lydelse

144 §

Rätt att påbörja arbeten

Tillståndsmyndigheten kan ge tillstånd att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan bygglov, åtgärdstillstånd eller tillstånd för miljöåtgärder eller ett beslut som gäller placering, ändring eller avlägsnande av en anordning enligt 161, 162 eller 163 § har vunnit laga kraft (*rätt att påbörja arbeten*).

Sökanden skall ställa en godtagbar säkerhet för ersättande av de olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka. *Besvärmyndigheten kan dock förbjuda att beslutet verkställs.*

Föreslagen lydelse

144 §

Rätt att påbörja arbeten

Tillståndsmyndigheten kan, *av grundad anledning och under förutsättning att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt, bevilja rätt* att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan bygglov, åtgärdstillstånd eller tillstånd för miljöåtgärder eller ett beslut som gäller placering, ändring eller avlägsnande av en anordning enligt 161, 162 eller 163 § har vunnit laga kraft (*rätt att påbörja arbeten*). *I fråga om denna rätt fattas beslut i samband med ett ovan avsett beslut. Fullföljdsdomstolen kan med anledning av besvär upphäva förordnandet eller ändra den eller även i övrigt förbjuda verkställigheten av tillståndsbeslutet. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i detta moment får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med att besvär anföras över avgörandet i hudsaken.*

Sökanden skall ställa godtagbar säkerhet för ersättande av de olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka.

En sådan rätt som avses i 1 mom. kan under samma förutsättningar beviljas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 14 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet kan fattas senast 30 dagar efter besvärstidens utgång. På meddelande av beslut tillämpas 142 §.

Gällande lydelse

Skyldigheten att ställa säkerhet gäller inte staten, kommuner eller samkommuner.

Föreslagen lydelse

Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring skall också omedelbart underrättas om att en sådan rätt beviljats. Den som anfört besvär över ett beslut i huvudsaken kan hos förvaltningsdomstolen yrka påupphävande eller ändring av ett avgörande som avses i detta moment utan att särskilt anföra besvär över det. Angående ändringssökandet gäller i övrigt vad som bestäms i 1 mom.

Skyldigheten att ställa säkerhet gäller inte staten, kommuner eller samkommuner.

—————
*Denna lag träder i kraft den 20
 Lagen skall tillämpas när ett tillståndsbeslut meddelas efter denna lags ikraftträdande.*
 —————

34.**Lag****om ändring av 21 § i marktäktslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i marktäktslagen av den 24 juli 1981 (555/1981) 21 §, sådan den lyder i lag 463/1997, som följer:

Gällande lydelse

21 §

Iakttagande av beslut som inte vunnit laga kraft

Täktverksamhet kan inledas när tillståndsbeslutet vunnit laga kraft.

Tillståndsmyndigheten kan dock i beslut om täktverksamhet eller på begäran av tillståndshavaren även senare meddela tillstånd att ta substanser innan beslutet om tillstånd

Föreslagen lydelse

21 §

Iakttagande av beslut som inte vunnit laga kraft

Täktverksamhet kan inledas när tillståndsbeslutet vunnit laga kraft.

Tillståndsmyndigheten kan dock, *av grundad anledning och under förutsättning att verkställigheten inte gör ändringssökandet onödigt, på begäran av den som ansöker om*

vunnit laga kraft, om tillståndshavaren ställer godtagbar säkerhet för ersättandet av de olägenheter, skador och kostnader som kan orsakas av att beslutet upphävs eller tillståndet ändras. Besvärmyndigheten kan dock förbjuda verkställighet av beslutet.

I beslut som tillsynsmyndigheten fattat med stöd av 14 § kan förordnas att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft. Besvärmyndigheten kan dock förbjuda verkställighet av beslutet.

tillstånd i tillståndsbeslutet föreskriva att tagandet av substanser får påbörjas enligt tillståndsbeslutet trots att ändring söks, om den som ansöker om tillstånd ställer godtagbar säkerhet för ersättande av de olägenheter, skador och kostnader som kan orsakas av att beslutet upphävs eller tillståndet ändras. Fullföljdsdomstolen kan med anledning av besvär upphäva föreskriften eller ändra den eller även i övrigt förbjuda verkställigheten av tillståndsbeslutet. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i detta moment får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med att besvär anföras över avgörandet i ett ärende som gäller tillstånd för täktverksamhet. Närmare bestämmelser om meddelande av tillstånd till täktverksamhet innan beslutet vunnit laga kraft utfärdas genom förordning av statsrådet.

En sådan föreskrift som avses i 2 mom. kan under samma förutsättningar meddelas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 14 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet kan fattas senast 30 dagar efter besvärstidens utgång. På meddelande av beslut tillämpas 19 §. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring skall också omedelbart underrättas om att en sådan rätt beviljats. Den som anført besvär över ett beslut om tillstånd för täktverksamhet kan hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som avses i detta moment utan särskilt anföras besvär över det. Angående ändringssökandet gäller i övrigt vad som bestäms i 1 mom.

I beslut som tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av 14 § kan det föreskrivas att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft. Besvärmyndigheten kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som meddelats av en förvaltningsmyndighet innan denna lag trädde i kraft tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid denna lags

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ikraftträdande. När ett tillståndsbeslut meddelas efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock 21 § 2 och 3 mom. i denna lag.

35.

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/1961) 2 kap. 26 § 6 mom., 17 kap. 2 §, 3 § 2 och 3 mom., 9 § 1 mom. och 12 § samt 21 kap. 3 § 3 mom., sådana de lyder, 2 kap. 26 § 6 mom. i lag 606/1982 samt 17 kap. 2 §, 3 § 2 och 3 mom., 9 § 1 mom. och 12 § samt 21 kap. 3 § 3 mom. i lag 88/2000, samt fogas till 2 kap. en ny 26 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap

Allmänna stadganden om byggande i vattendrag

26 §

Utslag som rör tillstånd att inleda arbeten får verkställas trots att ändring sökts. Den myndighet hos vilken ändring sökts kan förordna att påbörjade arbeten skall avbrytas eller begränsas. Besvär som rör tillstånd att inleda arbeten skall handläggas i brådslande ordning.

Beslut som gäller tillstånd att inleda arbeten får verkställas trots att ändring sökts. Besvärmyndigheten kan föreskriva att påbörjade arbeten skall avbrytas eller begränsas. Besvär som gäller tillstånd att inleda arbeten skall handläggas i brådslande ordning. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i denna paragraf får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

26 a §

Ett sådant tillstånd att inleda arbeten som avses i 26 § kan under samma förutsättningar meddelas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 14 dagar efter besvärstidens utgång.

Tillsynsmyndigheterna och de som har sökt ändring i ett tillståndsbeslut skall höras om ansökan. Därefter skall ett beslut fattas utan dröjsmål. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring skall omedelbart under rättas om att ett tillstånd att inleda arbeten har beviljats. Den som anfört besvär över ett beslut som fattats i huvudsaken får hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som gäller tillstånd att inleda arbeten utan att särskilt anföra besvär över det. Angående ändringssökandet gäller i övrigt vad som bestäms i 26 §.

17 kap

Ändringssökande

2 §

Besvär skall av miljötillståndsverket för bemötande delges de parter och i 16 kap. 28 § avsedda myndigheter som besvären gäller. Delgivningen av besvären skall ske så som föreskrivs i lagen om delgivning i förvaltningsärenden, om detta inte är uppenbart onödigt. Miljötillståndsverket skall samtidigt meddela var besvärshandlingarna finns tillgängliga samt var skriftliga bemötanden kan inlämnas inom den tid som har utsatts för bemötande.

Besvärshandlingar, bemötanden, miljötillståndsverkets utlåtande om dessa samt andra handlingar skall av miljötillståndsverket tillställas fullföljdsdomstolen inom 30 dagar från det att tiden för bemötande har gått ut.

17 kap

Ändringssökande

2 §

Miljötillståndsverket skall offentliggöra besvär genom att under minst 14 dagar kungöra dem på sin anslagstavla och på de berörda kommunernas anslagstavlor. Besvärshandlingarna skall hållas framlagda i de berörda kommunerna under kungörelsetiden. Besvären skall av miljötillståndsverket för avgivande av bemötande delges de parter och i 16 kap. 28 § avsedda myndigheter som besvären gäller, om detta inte är uppenbart onödigt. Delgivningen av besvären skall ske så som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Miljötillståndsverket skall samtidigt meddela var besvärshandlingarna finns tillgängliga samt var skriftliga bemötanden kan lämnas in inom den tid som har utsatts för bemötande.

Miljötillståndsverket skall utan dröjsmål men dock senast 30 dagar efter utgången av den tid som satts ut för avgivande av bemötande tillstålla fullföljdsdomstolen besvärshandlingarna, bemötandena, övriga beslutshandlingar samt vid behov sitt utlåtande i ärendet.

Ändring i ett beslut som avses i 2 kap. 26 a § söks enligt förvaltningsprocesslagen.

3 §

De handlingar som ansluter sig till besvaren skall vara offentligt framlagda i kommunen under minst 30 dagar efter utgången av besvärstiden. Den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten skall för avgivande av bemötande delge parterna besvaren så som föreskrivs i lagen om delgivning i förvaltningsärenden, om detta inte är uppenbart onödigt. Samtidigt skall den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten meddela var besvärshandlingarna finns tillgängliga samt var skriftliga bemötanden kan inlämnas inom den tid som har utsatts för bemötande.

Den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten skall tillställa Vasa förvaltningsdomstol besvärshandlingarna, bemötandena och övriga handlingar. Till handlingarna kan den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten dessutom foga tilläggsutredning samt sitt utlåtande om besvär och bemötanden.

9 §

Vasa förvaltningsdomstol kan på sökandens begäran i sitt beslut föreskriva att verksamheten trots att besvär anförs helt eller delvis får inledas enligt tillståndsbeslutet, om sökanden ställer godtagbar säkerhet för ersättning av de skador, men och kostnader som upphävande av tillståndsbeslutet eller ändring av tillståndsvillkoren kan medföra. Säkerheten ställs hos länsstyrelsen. En sådan föreskrift kan meddelas endast av grundad anledning, med beaktande av företagets art och verkningar och förutsatt att inledandet av verksamheten inte gör ändringssökandet onödigt. Högsta förvaltningsdomstolen kan besluta att bestämmelsen skall upphöra att gälla.

De handlingar som *har samband med* besvaren skall vara offentligt framlagda i kommunen under minst *14 dagar efter besvärstidens utgång*. Den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten skall för avgivande av bemötande delge parterna besvaren så som föreskrivs i *förvaltningslagen*, om detta inte är uppenbart onödigt. Samtidigt skall den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten meddela var besvärshandlingarna finns tillgängliga samt var skriftliga bemötanden kan *lämnas in* inom den tid som har utsatts för bemötande.

Den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten skall *utan dröjsmål men dock senast 30 dagar efter utgången av den tid som satts ut för avgivande av bemötande* tillställa Vasa förvaltningsdomstol besvärshandlingarna, bemötandena och övriga handlingar. Till handlingarna kan den kommunala miljö-
vårdsmyndigheten dessutom foga tilläggsutredning samt sitt utlåtande om besvaren och bemötandena.

9 §

Vasa förvaltningsdomstol kan på sökandens begäran i *ett beslut som meddelas i huvudsaken förordna* om att verksamheten trots att besvär anförs helt eller delvis får inledas enligt *förvaltningsdomstolens beslut*, om sökanden ställer godtagbar säkerhet för ersättning av de skador, *olägenheter* och kostnader som upphävande av förvaltningsdomstolens beslut eller ändring av tillståndsvillkoren kan medföra. Säkerheten ställs hos länsstyrelsen. *Ett sådant förordnande* kan meddelas endast av grundad anledning, med beaktande av företagets art och verkningar och förutsatt att inledandet av verksamheten inte gör ändringssökandet onödigt. Högsta förvaltningsdomstolen kan besluta att *förordnandet* skall upphöra att gälla.

12 §

Om inte något annat följer av denna lag, tillämpas i fråga om ändringssökande inte vad som i 6 kap. förvaltningsprocesslagen bestäms om verkställighet av beslut som inte har vunnit laga kraft. Bestämmelsen i 56 § 1 mom. andra meningen förvaltningsprocesslagen tillämpas inte heller.

21 kap

Särskilda stadganden

Om det finns särskilda skäl, kan miljötillståndsverket bestämma att beslutet skall verkställas oberoende av att ändring söks. Fullföljdsdomstolen kan på motsvarande sätt besluta att det överklagade beslutet skall verkställas innan ärendet avgörs eller att ett beslut om verkställighet av beslutet skall upphöra att gälla.

12 §

På sökande av ändring i tillståndsärenden tillämpas inte det som i 6 kap. i förvaltningsprocesslagen bestäms om verkställighet av beslut som inte har vunnit laga kraft, så att verksamhet som kräver tillstånd skulle få påbörjas utan ett tillstånd som vunnit laga kraft, utan ett beslut enligt 2 kap. 26 § eller utan en föreskrift enligt 9 § i detta kapitel. Bestämmelsen i 56 § 1 mom. andra meningen i förvaltningsprocesslagen tillämpas inte heller.

21 kap

Särskilda stadganden

3 §

Om det finns särskilda skäl, kan miljötillståndsverket bestämma att beslutet skall verkställas oberoende av att ändring söks. Fullföljdsdomstolen kan på motsvarande sätt besluta att det överklagade beslutet skall verkställas innan ärendet avgörs eller att ett beslut om verkställighet av beslutet skall upphöra att gälla. *Över ett beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett beslut som meddelats av en förvaltningsmyndighet innan denna lag trädde i kraft tillämpas vid ändringssökandet de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande. När ett egentligt tillståndsbeslut meddelas efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock 2 kap. 26 § 6 mom. och 26 a § i denna lag.
